

UMCS
MARIA CURIE-SKŁODOWSKA UNIVERSITY

**X OGÓLNOPOLSKA KONWENCJA
POLSKIEGO TOWARZYSTWA STUDIÓW
MIĘDZYNARODOWYCH**

***Dynamika zmian stosunków
międzynarodowych:
Nowe wyzwania i transformacje***

Abstrakty

Lublin, 4-5 listopada 2021 r.

Czwartek 4 listopada

Panele

PANEL TA1

Czynnik kulturowy w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa państw

Moderator: dr Anna Umińska-Woroniecka

Dyskutant: dr Anna Jagiełło-Szostak

Sala: A.2.02

dr Magdalena Żakowska (Uniwersytet Łódzki)

Wojny pamięci? Dyskursy historyczne jako źródło kryzysów i zmian w relacjach międzynarodowych na przykładzie Rosji, Niemiec i Austrii

Celem wystąpienia jest analiza kryzysów i zmian w relacjach niemiecko-rosyjskich i austriacko-rosyjskich po 2008 r., których głównym kontekstem były kwestie związane z niemiecką, austriacką i rosyjską polityką historyczną, ze szczególnym uwzględnieniem dyskursów historycznych związanych z II wojną. Politykę pamięci Federacji Rosyjskiej w XXI w. często określa się mianem wojny informacyjnej, ponieważ przeszłość, jak utrzymuje wielu ekspertów, traktowana jest w tym kraju utylitarnie, jako argument w polemice z „wrogami geopolitycznymi” i narzędzie budowania pozytywnego wizerunku tego państwa w oczach samych Rosjan i obserwatorów zagranicznych. W literaturze przedmiotu istnieje jednak luka badawcza jeśli chodzi o analizę rosyjskich dyskursów historycznych, których deklarowanym celem jest dialog w sprawach trudnych, przezwyciężanie historycznych urazów i pojednanie z dawnymi wrogami. Referentka na bazie analizy danych dotyczących charakteru, skali oraz efektów działań naukowych, popularyzatorskich i edukacyjnych realizowanych przez rosyjską dyplomację publiczną po 2008 r., ze szczególnym uwzględnieniem aktywności Centrów Rosyjskich fundacji Russkij Mir w Niemczech i Austrii, sformułuje wnioski dotyczące dynamiki zarówno procesów pojednania, jak i kryzysów w relacjach niemiecko-rosyjskich i austriacko-rosyjskich. Punktem odniesienia będą dla niej dwa poniższe modele teoretyczne: - Zunifikowany model kryzysu (Unified Model of Crisis) w obrębie teorii kryzysu międzynarodowego Michaela Brechera oraz - Piramida pojednania (Reconciliation Pyramid) Yehuditha Auerbacha, traktowanej jako narracyjny model analizy konfliktów tożsamości.

mgr Jakub Wołyniec (UMCS)

Komponent kulturowy w koncepcji kultury strategicznej Jacka L. Snydera

Kultura strategiczna jest jednym z głównych czynników wpływających na kształt strategii polityki zagranicznej i bezpieczeństwa państwa. Obecnie słownikowa definicja określa kulturę strategiczną jako społeczne przekonanie, wynikające z tożsamości i głównego nurtu kultury politycznej danego społeczeństwa, idee, wartości, normy, rodzaje wiedzy, postawy i wzory zachowań dotyczące rozumienia bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, a zwłaszcza celów, zakresu i sposobów używania siły zbrojnej i innych rodzajów siły w stosunkach międzynarodowych. Jednakże termin ten został ukuty przez Jacka L. Snydera już w 1977 r. w raporcie sporządzonym na zlecenie i dla armii USA. Referat zaprezentuje pierwotną koncepcję kultury strategicznej, skupiając się na jej kulturowym elemencie. Definicja J.

Snydera zostanie porównana ze znanymi w literaturze antropologicznej i socjologicznej definicjami kultury. Wskazane zostaną również źródła inspiracji dla definicji kultury strategicznej. Autor postara się również odpowiedzieć na pytanie dlaczego J. Snyder w raporcie użył słowa „kultura” by zaprezentować specyficzne podejście ZSRR do USA w latach 70-tych.

mgr Dorota Jurkiewicz-Eckert (Uniwersytet Warszawski)

Zwrot dziedzictwa kulturowego jako nowy wektor stosunków Republiki Francuskiej z krajami Afryki w latach 2017-2021: symboliczne gesty czy rzeczywista zmiana?

PANEL TA2

Dyplomacja gospodarcza w czasie kryzysu

Moderator: dr Rafał Lisiakiewicz, UE Kraków

Dyskutant: dr hab. Paulina Matera, prof. UŁ

Sala: A.2.03

dr hab. Anna Szczepańska-Dudziak (Uniwersytet Szczeciński)

Dyplomacja ekonomiczna Republiki Czeskiej

Prezentowany referat ma na celu ukazanie ewolucji modelu dyplomacji ekonomicznej Republiki Czeskiej, jej priorytetów, narzędzi i środków wsparcia dla czeskiego eksportu, inwestycji oraz promocji przedsiębiorstw z uwzględnieniem uwarunkowań pandemii. Przedmiotem analizy jest także sposób wykorzystania narzędzi dyplomacji cyfrowej, mediów społecznościowych w celu informowania czeskich przedsiębiorców o sytuacji na rynkach zagranicznych oraz możliwościach nawiązania współpracy z zagranicznymi partnerami. Podjęte rozważania prowadzą do wniosku, że sieć czeskich przedstawicielstw zagranicznych obejmująca ponad 90 państw świata, dzięki profesjonalnej służbie zagranicznej, skutecznie wspiera wzrost wymiany handlowej, ekspansję czeskich inwestycji, pomoc rozwojową oraz buduje branding Republiki Czeskiej jako kraju innowacyjnych technologii, wysokiej jakości produktów przemysłowych, zaangażowanego w rozwiązywanie globalnych problemów XXI w.

dr hab. Hanna Dumala, prof. UMCS (UMCS)

Model organizacyjny współczesnej dyplomacji gospodarczej Polski - dyplomacja w kryzysie?

W pierwszej połowie 2017 roku formalnie został zakończony proces tworzenia dyplomacji ekonomicznej Polski (DE RP) zapoczątkowany w lutym 2006 r. porozumieniem ministra spraw zagranicznych i ministra gospodarki o ustanowieniu dyplomacji ekonomicznej. Ostatnim elementem tego procesu było utworzenie Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu Spółka Akcyjna (PAIH S.A.) jako podmiotu (w formie jednoosobowej spółki Skarbu Państwa) odpowiedzialnego za prowadzenie DE RP – luty 2017 r. oraz uchwalenie ustawy o wykonywaniu przez nią zadań z zakresu promocji polskiej gospodarki – lipiec 2017 r. Powołanie PAIH, a następnie kilkudziesięciu Zagranicznych Biur Handlowych, stanowiło – w zamierzeniu – przejście do nowego modelu dyplomacji ekonomicznej, w którym to nie

merytoryczne resorty właściwe do spraw zagranicznych i gospodarki, ale autonomiczna agencja odpowiada za realizację zadań DE RP. To skądinąd słuszne założenie podlega praktycznej weryfikacji. Wydaje się, że dyplomacja ekonomiczna Polski jest w pewnym kryzysie instytucjonalnym, czego przejawem jest między innymi powrót do możliwości tworzenia samodzielnego stanowiska radcy handlowego bądź wydziałów/zespołów zadaniowych w służbie zagranicznej (zmiana ustawy o działach administracji rządowej dokonana w 2020 r. – art. 9 pkt 2a). Celem wystąpienia jest analiza stanu dyplomacji ekonomicznej RP od 2017 roku oraz identyfikacja tych czynników z poziomu wewnętrznego państwa, które doprowadziły do kolejnych modyfikacji przyjętego modelu DE RP.

dr Rafał Lisiakiewicz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)

Kryzys w relacjach rosyjsko-polskich po 2014 roku i jego skutki dla współpracy gospodarczej

Referat analizuje uwarunkowania decyzyjne, które złożyły się na napięcia we współpracy gospodarczej pomiędzy Rosją i Polską. Przede wszystkim analizie poddano sytuację decyzyjną z roku 2014 w Rosji oraz problem relacji potęga - państwo średniej wielkości. Analiza odwołuje się także do kilku poziomów analizy - uwarunkowań międzynarodowych oraz wewnętrznych. Autor postara się także odpowiedzieć na pytanie o szczególnie na tle innych członków UE charakter stosunku Rosji do Polski.

PANEL TA3

Wyzwania i dylematy w zakresie prowadzenia polityki UE po 2019 roku

Moderator: dr Joanna Stryjek

Dyskutant: dr hab. Małgorzata Zajączkowski, prof. SGH

Sala: A.2.04

dr Joanna Stryjek (Szkola Główna Handlowa)

Polityka innowacyjna UE wobec konieczności realizacji wyzwań społecznych

Przed polityką innowacyjną są stawiane różnorodne wyzwania, o zróżnicowanym poziomie trudności. Realizacja niektórych z nich jest ściśle związana z procesami wdrażania i dyfuzji innowacji (np. poprawa konkurencyjności gospodarki, wzrost gospodarczy). Niemniej są też wyzwania, w przypadku których powiązania między tym, co jest istotą polityki innowacyjnej a pożądanym efektem końcowym nie są już tak oczywiste. Z tego punktu widzenia ukierunkowanie przez UE polityki innowacyjnej na realizację wielkich wyzwań społecznych jest zadaniem bardzo trudnym. Chęć realizacji tego zadania prowadzi do wyłonienia się nowego paradygmatu polityki innowacyjnej – polityki transformacyjnej (w tym polityki zorientowanej na misję). Celem referatu jest ocena wyzwań z jakimi musi zmierzyć się Unia Europejska w związku z decyzją o ukierunkowaniu polityki innowacyjnej na realizację problemów społecznych.

prof. dr hab. Katarzyna Żukrowska (Szkola Główna Handlowa)

Wyzwania dla polityki budżetowej UE;

Finansowanie instrumentów pomocowych przez UE

Zmiany w budżecie UE związane są z nowymi warunkami finansowania budżetu oraz nowymi wyzwaniem. W referacie przedstawia się występujące tu zmiany i zastosowane w tym zakresie rozwiązania. Podobna są determinanty określania zasad, które decydują o finansowaniu polityki budżetowej UE. W referacie wskazuje się zmiany, wyzwania i zastosowane w tym zakresie rozwiązania.

PANEL TA4

Koncepcja Indo-Pacyfiku: względy polityczne, bezpieczeństwa i gospodarcze

Moderator: dr Barbara Kratiuk, dr Rafał Wiśniewski

Dyskutant: dr Karina Jędrzejowska

Sala: A.2.05

dr Aleksandra Jaskólska (Uniwersytet Warszawski)

Wpływ kultury, religii i tożsamości na integrację regionalną w regionie Indo-Pacyfiku

Głównym celem prezentacji jest analiza wpływu kultury, religii i tożsamości na integrację regionalną w regionie Indo-Pacyfiku. Indo-Pacyfik to jeden z najbardziej zróżnicowanych kulturowo regionów na świecie. Kultura, tożsamość i religia mają silny wpływ nie tylko na politykę wewnętrzną, ale także na relacje między krajami i organizacjami. Pierwsze studium przypadku dotyczące stosunków dwustronnych: Indie-Pakistan vs Indonezja-Malezja, a drugie na poziomie wielostronnym: Południowoazjatyckie Stowarzyszenie Współpracy Regionalnej (SAARC) kontra Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN). Korzystając z podejścia teoretycznego, autor przeanalizuje, w jaki sposób różnice kulturowe, religijne i tożsamościowe mogą wpływać na dwustronne i wielostronne relacje między państwami. Pytanie badawcze: dlaczego w przypadku SAARC kultura, tożsamość i religia sprawiły, że integracja nie była tak udana jak w przypadku ASEAN. Dlaczego relacje między Indiami i Pakistanem (SAARC) oraz Indonezją i Malezją (ASEAN) miały lub nie miały istotnego wpływu na proces integracji w regionie.

dr hab. Beata Bochorodycz, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Japan and the Indo-Pacific Framework after COVID-19

The Free and Open Indo-Pacific (FOIP) has been one of the most important features of Japan's foreign policy under the Abe Administration. At the same time, the COVID-19 pandemic can be regarded as one of the great events, following Holsti et al. definition, that can foster fundamental changes in international relations. How the pandemic affected Japan's vision of FOIP? What were the policy decisions in this regard? And what were the effects of those policies on Japan's position in the international system? The article tackles these questions paying special attention to patterns of cooperation and competition between Japan and different actors. The main argument is that despite the enormous impact of the pandemic, rather than inducing major policy changes, it has reinforced previous trends that have been in place for over a decade, and which Japan has pursued under the FOIP framework. The pandemic became a critical event that inserted new energy into this initiative, leading to a clear distinction between strategic and nonstrategic cooperation, the first of which deepened

under the FOIP. At the same time, it is important to note that for Japan this does not mean total decoupling from China, but rather partial and selective cooperation.

dr Rafał Wiśniewski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Ewoluuący charakter rywalizacji mocarstw a perspektywy stabilności strategicznej w regionie Indo-Pacyfiku

W drugiej dekadzie XXI w. doszło do istotnego przewartościowania procesów rywalizacji mocarstw w skali globalnej i regionalnej. Pewnym jest, iż ich intensywność wzrosła. Coraz więcej przesłanek wskazuje również na prawdopodobieństwo zaistnienia średnio-(długo?) terminowej zmiany jakościowej samego charakteru rywalizacji mocarstw. Innymi słowy, należy poważnie brać pod uwagę możliwość zmiany typu rywalizacji praktykowanej przez głównych graczy na arenie międzynarodowej. Procesy te mają ogromne znaczenie z punktu widzenia stabilności strategicznej (na którą składają się „stabilność wyścigów zbrojeń” oraz „stabilność kryzysów polityczno-militarnych”) w ramach szeregu przewlekłych konfliktów międzynarodowych istniejących w regionie Indo-Pacyfiku. W ramach proponowanego referatu autor zastosuje opracowaną przez siebie typologię rywalizacji mocarstw oraz dorobek studiów strategicznych w zakresie badania stabilności strategicznej, celem poszukiwania odpowiedzi na następujące pytania badawcze: 1. Jakie zmiany ilościowe i jakościowe zachodzą obecnie w obrębie procesów rywalizacji mocarstw w regionie Indo-Pacyfiku? 2. Czy ww. zmiany wpisują się w jeden ze zidentyfikowanych typów rywalizacji między mocarstwowej? 3. W jaki sposób ewolucja rywalizacji mocarstw wpływa na stabilność strategiczną regionu Indo-Pacyfiku?

dr Anna Wróbel (Uniwersytet Warszawski)

Strategia Unii Europejskiej wobec Indo-Pacyfiku

Celem referatu jest analiza ewolucji strategii UE wobec Indo-Pacyfiku, jej uwarunkowań, założeń, proponowanych działań. Wystąpienie będzie głównie odnosiło się do gospodarczego wymiaru tej strategii.

dr Barbara Kratiuk (Uniwersytet Warszawski)

Wietnam jako państwo kluczowe w Indo-Pacyfiku

Celem niniejszego artykułu jest próba umiejscowienia Wietnamu w strategiach innych państw zaangażowanych w regionie, zwłaszcza tych, które popierają ideę Indo-Pacyfiku, jak Japonia, USA i Indie. Własna strategia Wietnamu w regionie w kontekście zmieniającej się architektury regionalnej zostanie wyjaśniona przy użyciu teorii enmeshment Evelyn Goh. Pomocna w wyjaśnieniu zachowania Wietnamu na arenie międzynarodowej, zwłaszcza na Morzu Południowochińskim, będzie również teoria mocarstw średnich. Artykuł ten będzie również próbą odpowiedzi na pytania, jaką rolę może odgrywać Wietnam i jakie znaczenie ma dla strategii Indo-Pacyfiku. Hipotezą roboczą jest założenie, że Wietnam jest jedną z podpór strategii, zajmując kluczową pozycję w najważniejszym subregionie Indo-Pacyfiku.

PANEL TA5

Ontologia i epistemologia zmiany stosunków międzynarodowych

Moderator: prof. dr hab. Marek Pietraś

Dyskutant: dr Adrian Szumowski

Sala: A.2.03

dr Justyna Misiągiewicz (UMCS)

Redefinicja bezpieczeństwa energetycznego we współczesnym świecie: między kontynuacją a zmianą

Głównym celem poznawczym badań prezentowanego wystąpienia jest analiza, zgodnie z wybranymi założeniami teoretycznymi i metodologicznymi, głównych wyzwań międzynarodowego bezpieczeństwa energetycznego, które warunkują konieczność jego redefinicji. Będzie to możliwe dzięki kompleksowej analizie w wymiarze eksplanacyjnym i predykcyjnym. Analizy problematyki bezpieczeństwa energetycznego uwzględniają długookresowe trendy rozwojowe, jak również wydarzenia nieprzewidywalne związane z funkcjonowaniem infrastruktury i technologii energetycznej. Tym samym zyskują na znaczeniu zjawiska niespodziewane, nagłe, wynikające z dynamiki środowiska międzynarodowego. Nowe systemy energetyczne i nowe technologie mogą prowadzić świat w kierunku nowych zależności i zagrożeń. Dylemat związany z myśleniem „nielinearnym” często ignoruje różnorodne rozwiązania, które razem, mogą powodować radykalny zwrot na rynku energetycznym i jego ewolucję.

dr hab. Katarzyna Stachurska-Szcześiak (UMCS)

Zmiana w wybranych ujęciach teoretycznych koncepcji rozwoju samopodtrzymującego

„Zmiana” jest cechą życia i rozwoju ludzkości. W szybko zmieniającym się świecie państwa nie mogą skutecznie realizować swoich funkcji bez dostosowania się do zmian zachodzących w środowisku międzynarodowym. Zmiana funkcjonowania państwa polega na zmianie obok struktury, technologii i procesów przede wszystkim dotychczasowego modelu rozwoju społeczeństw w celu uzyskania zarówno przewagi konkurencyjnej, jak i możliwości rozwoju przyszłych pokoleń. „Rozwój” ułatwia dokonywanie „zmian” w konkretnych obszarach. O ile „zmiana” sprzyja państwu w realizacji zaspakajania potrzeb jego społeczeństwa, to „rozwój” stwarza możliwości dla wdrożenia zmian celem wzrostu jakości tego rozwoju. A zatem, immanentną cechą zmiany jest rozwój, który unaocznia się (poprzez zmianę).

Odkąd w 1987 r. pojawiła się koncepcja rozwoju samopodtrzymującego - RS (sustainable development ang.) jako propozycja zorganizowania rozwoju ludzkości tak, aby nie cierpiało środowisko naturalne, mamy do czynienia z „procesem budowy”, który wymaga przeprowadzenia zmian jakościowych dotychczasowych modeli rozwoju. Wprowadzenie koncepcji RS na poziom stosunków międzynarodowych, podczas Światowego Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w 1992 r., oznacza nie tylko powszechną jej akceptację niemal przez wszystkie państwa świata, lecz przede wszystkim moment w którym wyznacza ona drogowskaz dla sposobów jej wdrażania. Realizacja założeń koncepcji RS i ewolucja ujęć teoretycznych na przestrzeni dziesięcioleci stwarza szansę na dokonanie trwałej i zdolnej do „samopodtrzymywania” zmiany we wszystkich płaszczyznach stosunków międzynarodowych. Samopodtrzymalność jako istota koncepcji RS wyznacza radykalną zmianę w sposobie prowadzenia biznesu, kształtowania polityki i życia, co stanowi zarówno olbrzymie wyzwanie, jak i rodzi nadzieję na przyszłość. Celem niniejszego wystąpienia jest analiza zmiany i jej

dr Katarzyna Mojska (UMCS)

“Zwroty” w nauce o stosunkach międzynarodowych i ich związki z onto-epistemologią zmiany

Zmiany zachodzące w nauce o stosunkach międzynarodowych ujmowane są na różne sposoby. Jednym z nich jest perspektywa “wielkich debat”, innym – retoryka “zwrotów”, która będzie przedmiotem wystąpienia. Zwrot językowy, afektywny, wizualny, przestrzenny – to tylko niektóre określenia reorientacji zainteresowania w badaniach stosunków międzynarodowych odnotowane lub postulowane w ramach dyscypliny w ostatnich dekadach. W wystąpieniu zostanie podjęta próba odpowiedzi na pytanie o charakter „zwrotów” w nauce o stosunkach międzynarodowych, a także o czynniki je wyzwalające w kontekście sprzężonych ze sobą zmian w rzeczywistości społecznej stanowiącej przedmiot poznania dyscypliny oraz zmian w sposobach tworzenia i prezentowania wiedzy o tej rzeczywistości.

PANEL TB1

Ameryka łacińska. Dekada protestu i zmiany?

Moderator: dr Magdalena Lisińska

Dyskutant: dr Alicja Fijałkowska-Myszyńska

Sala: A.2.02

dr Magdalena Lisińska (Uniwersytet Jagielloński)

Czy pęknięcie można naprawić? Polaryzacja społeczno-polityczna a postpandemiczna przyszłość Argentyny

Punktem wyjścia referatu jest obserwowana we współczesnej Argentynie coraz silniejsza polaryzacja społeczno-polityczna, określana mianem la grieta (hiszp. pęknięcie). Społeczeństwo argentyńskie podzielone jest na zwolenników i przeciwników tzw. kirchneryzmu – dominującego w nurcie peronistowskim ruchu politycznego, utożsamianego z prezydenturami Nestora Kirchnera (2003-2007) i jego żony Cristiny Fernández de Kirchner (2007-2015). La grieta, mimo że pojęciowo odnosząca się do drugiej dekady XX w., ma w Argentynie bardzo długie tradycje. Manichejskie podziały polityczne pojawiać się zaczęły bowiem już okresie walk niepodległościowych, nieprzerwanie odciskając swoje piętno na argentyńskim społeczeństwie. Wpływ polaryzacji społecznej na kondycję państwa argentyńskiego stanowi przedmiot pogłębionych analiz, które nabrały szczególnego znaczenia w kontekście pandemii COVID-19. W pełni skuteczna walka z tym poważnym kryzysem (a także jego społeczno-ekonomicznymi skutkami) nie jest bowiem możliwa w warunkach pogłębionej polaryzacji i wewnętrznych walk między frakcjami. Celem referatu jest analiza wpływu argentyńskich podziałów społeczno-politycznych na funkcjonowanie państwa w kontekście pandemii. W prezentacji podjęta zostanie również refleksja nad przyszłością w kontekście wyzwań stojących przez Argentyną (ale i całością Ameryki Łacińskiej) w bieżącej dekadzie.

dr Zuzanna Kowalczyk (Uniwersytet Łódzki)

Wpływ pandemii COVID-19 na ochronę praw obywatelskich i politycznych w Ameryce

Łacińskiej

W ostatnich dekadach w regionie latynoamerykańskim w coraz większym stopniu możemy zaobserwować rosnące w siłę ruchy społeczne domagające się zmian w różnych sferach, protestujących przeciwko działaniom władz, korporacji i naciskających na rządy, aby te podejmowały działania zgodne z prawami człowieka i obywatela. Jednocześnie zauważa się, iż reakcja władz na przejawy legalnego, obywatelskiego sprzeciwu w krajach Ameryki Łacińskiej staje się coraz ostrzejsza. Rodzi to zagrożenia dla ochrony praw człowieka w regionie. Ponadto w okresie globalnej pandemii Covid-19 wiele rządów wprowadziło ograniczenia dla obywateli w tej sferze. Niektóre z nich uzasadnione były ochroną zdrowia, ale niektóre, jak się wydaje, niezwiązane były z troską o bezpieczeństwo zdrowotne. Na podstawie przykładów z wybranych państw Ameryki Łacińskiej, poddane zostanie pod dyskusję, czy władze regionu nie wykorzystały zagrożenia epidemicznego, aby osłabić głosy sprzeciwu i ograniczyć prawa obywateli do zgromadzeń, przemieszczania się, informacji czy wolności mediów. Które z tych ograniczeń były uzasadnione z perspektywy walki z zagrożeniem dla zdrowia i życia obywateli, a dla wprowadzenia których pandemia stanowiła raczej wygodny dla rządzących pretekst? A kwestia jak długo i w jakim zakresie ograniczenia te zostaną utrzymane pozostaje ciągle otwarta.

dr Michał Stelmach (Uniwersytet Łódzki)

Demokracja zmilitaryzowana. O politycznej roli wojskowych w kontekście „Latynoamerykańskiej Wiosny”

Podejmowanym w państwach Ameryki Łacińskiej od lat 90. XX wieku wysiłkom na rzecz podporządkowania sił zbrojnych demokratycznej kontroli cywilnej i skonsolidowania systemów demokratycznych towarzyszy równolegle proces militaryzacji polityki. Nowy militarizm nie przejawia się już zamachami stanu (wyjątek w ostatnich latach stanowi Honduras), ale coraz częściej manifestuje się sprawowaniem urzędów prezydenta przez wojskowych w stanie spoczynku (Wenezuela, Gwatemala, Peru, Surinam, Brazylia), sojuszami polityczno-wojskowymi (Boliwia, Ekwador, Wenezuela, Nikaragua, Peru), pełnieniem przez byłych i jeszcze pozostających w służbie czynnej oficerów funkcji ministrów, najczęściej resortów siłowych - obrona i bezpieczeństwa (Wenezuela, Brazylia, Nikaragua), sprawowaniem przez nich funkcji gubernatorów (Wenezuela), aktywnością byłych wojskowych w partiach politycznych i parlamentach (Peru, Chile, Gwatemala, Ekwador, Salwador). W ostatnich latach, zwłaszcza od 2019 r., wojskowi wrócili do odgrywania roli arbitra politycznego i wspierania decyzji politycznych autorytetem sił zbrojnych (Chile, Ekwador, Peru, Kolumbia). Celem referatu jest analiza fenomenu militaryzacji polityki w kontekście kryzysu demokracji wyrażającej się spadkiem zaufania do instytucji przedstawicielskich i polityków oraz masowymi protestami społecznymi, jak również w warunkach spadku poziomu bezpieczeństwa i rozwoju pandemii, która stała się wygodnym pretekstem do umocnienia i utrwalenia obecności sił zbrojnych na ulicach miast na mocy nieustannie przedłużanych dekretów o stanie wyjątkowym.

dr Alicja Fijałkowska-Myszyńska (Uniwersytet Warszawski)

Protesty w Meksyku 2020-2021 jako element ogólnoamerykańskich niepokojów społecznych

W ostatnich dekadach w regionie latynoamerykańskim w coraz większym stopniu możemy zaobserwować rosnące w siłę ruchy społeczne domagające się zmian w różnych sferach, protestujących przeciwko działaniom władz, korporacji i naciskających na rządy, aby te podejmowały działania zgodne z prawami człowieka i obywatela. Jednocześnie zauważa się, iż reakcja władz na przejawy legalnego, obywatelskiego sprzeciwu w krajach Ameryki Łacińskiej staje się coraz ostrzejsza. Rodzi to zagrożenia dla ochrony praw człowieka w regionie. Ponadto w okresie globalnej pandemii Covid-19 wiele rządów wprowadziło ograniczenia dla obywateli w tej sferze. Niektóre z nich uzasadnione były ochroną zdrowia, ale niektóre, jak się wydaje, niezwiązane były z troską o bezpieczeństwo zdrowotne. Na podstawie przykładów z wybranych państw Ameryki Łacińskiej, poddane zostanie pod dyskusję, czy władze regionu nie wykorzystały zagrożenia epidemicznego, aby osłabić głosy sprzeciwu i ograniczyć prawa obywateli do zgromadzeń, przemieszczania się, informacji czy wolności mediów. Które z tych ograniczeń były uzasadnione z perspektywy walki z zagrożeniem dla zdrowia i życia obywateli, a dla wprowadzenia których pandemia stanowiła raczej wygodny dla rządzących pretekst? A kwestia jak długo i w jakim zakresie ograniczenia te zostaną utrzymane pozostaje ciągle otwarta.

dr Anita Oberda Monkiewicz (Uniwersytet Warszawski)

Akcja czy reakcja? Specyfika i implikacje fali niezadowolenia społecznego w Meksyku

Celem wystąpienia będzie próba znalezienia odpowiedzi na pytanie o specyfikę wystąpień antyrządowych i antysystemowych w Meksyku, a także umiejscowienie ich na tle szerszego zjawiska jakim jest rosnące niezadowolenie społeczne w Ameryce Łacińskiej. Czy Meksyk wpisuje się w ten trend, czy też protesty te różnią się genezą i charakterem? Czy prowadzą one do redefinicji polityki wewnętrznej i międzynarodowej państwa? Czy mają aktywny potencjał wprowadzania skutecznych zmian, czy też mają głównie charakter reaktywny i są jedynie symbolicznym przejawem narastającej frustracji społecznej i ekonomicznej?

PANEL TB2

Polityki zagraniczne państw Europy Środkowej w środowisku zmiany

Moderator: dr hab. Agnieszka Orzelska-Stączek, prof. PAN

Dyskutant: dr Anna Umińska-Woroniecka

Sala: A.2.04

dr Magdalena Kozub-Karkut (Uniwersytet Jagielloński)

Państwa V4 wobec kryzysu migracyjnego - integracja teorii roli z założeniami gry dwupoziomowej R. Putnama.

Celem wystąpienia jest przedstawienie reakcji państw Grupy Wyszehradzkiej na działania Unii Europejskiej w czasie kryzysu migracyjnego, który swój szczyt osiągnął w 2015 r., ale jeszcze przez kilka kolejnych lat wywoływał spory pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Wystąpienie będzie odnosić się przede wszystkim do sprzeciwu państw V4 wobec proponowanego przez UE mechanizmu relokacji osób napływających do Europy. Pytaniami badawczymi, na które będę starała się odpowiedzieć są pytania o to: w jaki sposób państwa V4 wykorzystały dyskurs na temat kryzysu migracyjnego oraz napływu imigrantów i

uchodźców do Europy, aby na nowo (po ponad 10 latach od przystąpienia) zdefiniować swoją rolę w UE oraz; w jaki sposób wykorzystywały tę nowo zdefiniowaną rolę w określaniu swojej postawy negocjacyjnej z instytucjami UE. By na nie odpowiedzieć wykorzystam teorię roli (Holsti 1970; Walker 1981, 2017, Thies, Breuning 2012) połączoną z założeniami R. Putnama (1988) na temat tzw. „gry dwupoziomowej”. Metodą, która posłuży w określaniu wspomnianej roli i analizie tego, jak została ona wykorzystana w negocjacjach w ramach UE będzie analiza dyskursu (Williams 1999), która pozwala analizować nie tylko znaczenie samego języka, ale także tego, co konstruuje się niejako „poza nim”, a więc specyficzne skojarzenia czy emocje, wywoływane przez konkretne wypowiedzi.

dr hab. Agnieszka Orzelska-Stączek, prof. PAN (Polska Akademia Nauk)

Ku zdefiniowaniu paradygmatu tranzytologicznego w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w Europie Środkowej

W literaturze dotyczącej transformacji ustrojowej używany jest termin paradygmat tranzytologiczny (paradygmat tranzycji, paradygmat transformacyjny). Pojęcie to pojawia się głównie w pracach dotyczących transformacji ustrojowej, gospodarczej i społecznej (z wyłączeniem polityki zagranicznej i bezpieczeństwa), dotyczących rosnącej liczby „transitional countries” w Ameryce Łacińskiej, Europie Środkowej i Wschodniej, Azji i Afryce. Paradygmat tranzytologiczny w wymiarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa nie pojawia się w dyskursie, co się wiąże z dużymi rozbieżnościami uwarunkowań międzynarodowych na różnych kontynentach. Stawiam tezę, że istnieje paradygmat tranzytologiczny w wymiarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w odniesieniu do Europy Środkowej i Wschodniej. Uważam, że paradygmat ten opiera się na dwóch podstawowych założeniach. Po pierwsze, na dążeniu tych państw do konsolidacji z Zachodem; po drugie, na umacnianiu niezależności od Rosji. U progu transformacji, państwa EŚW po latach sowieckiej dominacji przeorientowały swoją politykę zagraniczną i bezpieczeństwa. Traktowały ZSRR i jego sukcesora Rosję jako źródło zagrożenia dla regionu, choć różniły się postrzeganiem skali tego zagrożenia. Niezależnie od różnic, dążyły do integracji ze wspólnotą transatlantycką, opartej na NATO i UE oraz na obecności USA w Europie. Ta opcja została zaakceptowana przez państwa EŚW jako ich najlepsza gwarancja bezpieczeństwa. Ukształtowany u progu transformacji w EŚW paradygmat tranzytologiczny w zakresie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa zachowuje moc wyjaśniającą i nadal wyznacza ramy badań. Fundamenty polityki zagranicznej i bezpieczeństwa państw EŚW pozostają niezmiennione. Zagrożenie ze strony Rosji pozostaje wyzwaniem dla bezpieczeństwa w regionie, choć państwa różnią się podejściem do Rosji. Państwa EŚW jako członkowie NATO i UE uważają te organizacje za filary swego bezpieczeństwa. Żadna inna opcja nie jest obecnie rozpatrywana jako realna alternatywa mogąca zapewnić im bezpieczeństwo. Wprowadzenie do dyskursu pojęcia paradygmatu tranzytologicznego w obszarze polityki zagranicznej i bezpieczeństwa w odniesieniu do EŚW przyczyni się do pogłębienia badań i będzie służyć rozwojowi nauki w tym obszarze.

dr Maciej Herbut (Uniwersytet Wrocławski)

Wyzwania państw średniej wielkości. Przykład Polski i Partnerstwa Wschodniego

One of the major problems in International Relations (IR) is that theories are not utilized in the conduct of empirical research. According to many authors this is due to the so-called post-positivist project, that resembles more a loosely patched collection of ideas rather

than a coherent programme which has direct impact on the low level of operationalization of theoretical paradigms in the conduct of empirical research. One of the main assumptions of our presentation is that the adaptation of the method of confirmation holism can to some extent remedy this problem.

PANEL TB3

Dyplomacja kulturalna i dyplomacja publiczna w niepewnych czasach. Narzędzia do zadań specjalnych?

Moderator: prof. dr hab. Beata Ociepka

Dyskutant: dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS

Sala: A.2.04

dr hab. Agnieszka Kisztelińska-Węgrzyńska (Uniwersytet Łódzki)

Komponent kultury we współczesnych austriacko-azerskich relacjach dwustronnych

W badaniu ujęto charakterystykę stosunków dwustronnych, ze szczególnym uwzględnieniem kultury, jako obszaru współpracy Austrii i Azerbejdżanu. Azerbejdżan jest strategicznym partnerem na obszarze Kaukazu Południowego ze względu na położenie geograficzne i duże zasoby energetyczne. Dyplomacja austriacka zainteresowana współpracą z państwami kaukaskimi jest jednocześnie liderem tworzenia z kultury marki rozpoznawalnej na całym świecie. Przyjęta hipoteza dotyczy warunków prawnych i politycznych, jakie należy stworzyć, aby wspierać kraj rozwijający się przy wykorzystaniu kultury w tym procesie. Przyjęto metodę wywiadu pogłębionego, historyczną i analizę aktów prawnych. Wnioski skupiają się na ocenie programów, projektów i regulacji prawnych podpisanych w ciągu ostatnich kilkunastu lat, mających na celu współpracę między demokratycznymi państwami a krajem uwikłanym w konflikt w Górski Karabach. Dodatkowym elementem była ocena współpracy na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego na obszarze konfliktu. Wsparcie instytucji kultury, programów stypendialnych, ochrony dziedzictwa materialnego i edukacji to najlepsza inwestycja w rozwój społeczeństwa obywatelskiego, ale także zachęta do rozwoju turystyki i pobudzenie inwestycji. Zgodnie z przyjętymi przez dyplomację austriacką priorytetami realizowanymi na Kaukazie wsparcie dla relacji dwustronnych ma na celu rozwój instytucji demokratycznych, wsparcie sektorów gospodarki innych niż naftowe oraz wzmacnianie zdolności kraju do zwalczania terroryzmu, handlu ludźmi i innej przestępczości międzynarodowej.

dr Diana Stelowska-Morgulec (Uniwersytet Warszawski)

Amerykańska dyplomacja kulturalna w XXI wieku. Nadal istnieje?

Stany Zjednoczone utrzymują, że dzięki dyplomacji kulturalnej udało się zburzyć mur berliński i zakończyć Zimną Wojnę. Choć można z tą tezą polemizować, niewątpliwym jest znaczny wpływ działań amerykańskiej dyplomacji publicznej oraz samej kultury amerykańskiej na zachowania i preferencje polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w latach 80-tych. Jednak od wspomnianych sukcesów minęło ponad 30 lat, instytucje prowadzące dyplomację kulturalną USA zostały rozwiązane, a ostatnie decyzje prezydenta Joe Bidena mogą sugerować koniec, czy też przerwę w ekstensywnych działaniach dyplomacji publicznej USA poza własnym

regionem.

Tymczasem "stare" potęgi dyplomacji kulturalnej powracają z nasilonymi działaniami promując francuski czy chiński jako języki uniwersalne, a swoją sztukę, kuchnię i obyczaje jako niedoścignione. Również nowe kraje (jak Brazylia) pojawiają się w rankingach soft power wykorzystując miękkie działania dyplomacji. Referat ma celu przedstawienie obecnych działań dyplomacji kulturalnej USA na tle aktywizacji innych krajów w tym obszarze.

dr Jacek Brzozowski (Uniwersytet w Białymstoku)

Dyplomacja publiczna w dobie pandemii. Sposoby i formy komunikacji instytucji międzynarodowych z opinią publiczną. Próba oceny.

Próba zwrócenia uwagi na budowanie strategii komunikacyjnych w zakresie informowania opinii publicznej o pandemii przez instytucje międzynarodowe (na wybranych przykładach). Próba oceny jakości oraz skuteczności tych działań.

dr Katarzyna Zalas-Kamińska (Uniwersytet Wrocławski)

Dyplomacja solidarnościowa – „covidowe” wsparcie Polski dla państw rozwijających się i rozwiniętych jako koncepcja dialogu z zagranicą w sytuacji kryzysowej

W 2020 Polska, w ramach walki z pandemią COVID-19, podjęła działania wspierające zarówno państwa rozwijające się, jak i rozwinięte. Co ciekawe, było to wsparcie nie tylko z zakresu medycyny, ale też kultury, w obu przypadkach realizowane zarówno we współpracy z instytucjami publicznymi, jak i z sektorem pozarządowym. Towarzyszyła mu narracja pomocowej solidarności, oparta na idei solidarnych Polaków jako najlepszej marki Polski w świecie. Czy szeroko definiowane działania pomocowe podejmowane w sytuacji kryzysowej, a obejmujące wsparcie w walce z pandemią, wsparły rozwój dyplomacji publicznej Polski? Czy mogą na dłużej wpisać się w narrację pomocowej solidarności, stając się nowym trendem w międzynarodowej komunikacji politycznej? W perspektywie wzrostu różnego typu zagrożeń i konfliktów o charakterze globalnym, przy jednoczesnym zachwianiu równowagi między dążeniem państw do realizacji swoich interesów a promowaniem przez nie wartości społecznych (takich jak solidarność, odpowiedzialność, dobro wspólne), pytania te zdają się być coraz bardziej zasadne, a próba znalezienia na nie odpowiedzi – bardzo aktualnym tematem badawczym.

dr hab. Marcin Lason (Krakowska Akademia im. A.F. Modrzewskiego)

Dyplomacja osobista jako instrument dyplomacji obronnej na przykładzie tworzenia międzynarodowego forum współpracy formacji obrony terytorialnej

W 2018 r. w Warszawie odbyło się pierwsze spotkanie dowódców formacji obrony terytorialnej w formule Europejskiej Inicjatywy Współpracy Regionalnej Obrony Terytorialnej, z którą wystąpiło polskie Dowództwo Wojsk Obrony Terytorialnej (DWOT). Jest to oryginalne i wartościowe przedsięwzięcie, którego celem jest wymiana doświadczeń pomiędzy formacjami obrony terytorialnej przede wszystkim państw europejskich, ale nie tylko, także USA, Izraela czy Gruzji. Przyjęto założenie, że Polska budując Wojska Obrony Terytorialnej będzie m.in. korzystała z doświadczeń innych państw i wносиła swój wkład w budowę nowoczesnej obrony terytorialnej na świecie. Zarówno sama inicjatywa, jak i podejmowane działania na rzecz jej realizacji nie miałyby miejsca, gdyby nie zaangażowanie dyplomatów w

mundurach, czyli dowódców Wojsk Obrony Terytorialnej. To ich dyplomacji osobistej należy przypisać sukces tej inicjatywy, zarówno w wymiarze krajowym (przekonanie do niej polityków), jak i międzynarodowym. Polska polityka zagraniczna może bowiem osiągać dzięki temu konkretne sukcesy np. wzmacniać relacje polityczne z wybranymi partnerami, czemu służy np. podpisanie dwustronnej umowy o współpracy obrony terytorialnej. Biorąc to pod uwagę warto wskazać na główne czynniki, które pozwoliły na zrealizowanie z powodzeniem tej inicjatywy i mają ważne znaczenie dla międzynarodowych stosunków wojskowych, a są związane z dyplomacją osobistą i obronną.

PANEL TB4

Kryzys Multilateralizmu, Niepewność i Deglobalizacja: Wpływ pandemii COVID-19 na Globalne Zarządzanie Gospodarcze

Moderator: dr Karina Jędrzejowska, dr Anna Wróbel

Dyskutant: prof. dr hab. Katarzyna Żukrowska

Sala: A.2.05

dr hab. Małgorzata Zajązkowska, prof. SGH (Szkola Główna Handlowa)

Development cooperation during the COVID-19 pandemic

The social and economic implications of the COVID-19 crisis are being felt all over the world. Human toll and economic losses have not spared any country. However, they were not spread equally everywhere, but were certainly most severe in the poorest countries. Societies dependent on external aid are the most vulnerable to the long-term negative effects. Due to a lack of their own capacity and financial resources, these countries have already found themselves in a very difficult position anyway. The current crisis is likely to exacerbate their deteriorating economic situation due to the suspension or reduction of assistance which they rely on. In such circumstances, it seems necessary to sustain concessional development finance at a stable, which means – at least pre-crisis levels. ODA budgets are expected to be increased and mobilized for the post-pandemic recovery programs. In both cases, it is necessary to increase development cooperation in order to raise funds and distribute in a more effective manner to those most in need. The covid-19 crisis may accelerate the transformation of traditional donor-recipient aid relations to a model of development cooperation where all stakeholders are having equal position in decision-making and aid delivery process. The purpose of the conference paper is to answer the following research questions: What is the role of ODA in pandemic mitigation? What is the support for the poorest countries during the COVID-19 pandemic? Do ODA flows stay stable or be reduced in the face of global economic recession? Will engagement in development cooperation increase to overcome global effects of a pandemic?

dr hab. Katarzyna Marzęda-Młynarska, prof. UMCS (UMCS)

Geopolityka bezpieczeństwa żywnościowego

W obliczu zmian klimatu i rosnącej populacji jednym z najpoważniejszych wyzwań przyszłości będzie zapewnienie przez państwa bezpieczeństwa żywnościowego własnym

obywatelom. Na przestrzeni lat wiele z nich testowało różne rozwiązania i strategie, z których większość nie dawała pewności na przyszłość. Celem referatu jest analiza polityk bezpieczeństwa żywności wybranych państw w kontekście rosnącej konkurencji o zasoby ziemi uprawnej oraz ewolucji globalnego układu sił w produkcji i handlu żywnością

dr Karina Jędrzejowska (Uniwersytet Warszawski)

Międzynarodowe instytucje finansowe wobec pandemii COVID-19

Wielostronne mechanizmy globalnego zarządzania finansowego (Global Financial Governance, GFG) na długo przed pandemią COVID-19 wymagały przeprowadzenia reform, aby dotrzymać kroku zmieniającej się dynamice gospodarki światowej. Pandemia jedynie uwypukliła zakres ich słabości. Od początku pandemii funkcjonowanie międzynarodowych instytucji finansowych (International Financial Institutions, IFIs) było ukierunkowane na osiągnięcie dwóch głównych celów. Z jednej strony była to kontynuacja wcześniejszych inicjatyw mających na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu regulacji i stabilności finansów międzynarodowych. Z drugiej strony, wysiłki IFIs były ukierunkowane na maksymalizację środków niezbędnych do łagodzenia skutków pandemii COVID-19, w tym wielostronne mechanizmy finansowania zakupów szczepionek przeciw COVID-19 dla państw słabiej rozwiniętych (np. COVAX). Ponieważ jednym z największych zagrożeń dla stabilności światowego systemu finansowego jest rosnący poziom długu publicznego, inną grupę działań IFIs stanowiły programy redukcji i umarzania długów, zwłaszcza państwom o niskich dochodach. Celem tego opracowania jest skategoryzowanie i analiza działań podejmowanych przez wybrane IFIs (MFW, Grupa Banku Światowego, FSB, BIS) od początku globalnej pandemii COVID-19. W szczególności, artykuł analizuje zdolność wybranych IFIs do transformacji i adaptacji swoich działań w obliczu zmiennego i niepewnego środowiska międzynarodowego.

dr Anna Wróbel (Uniwersytet Warszawski)

Wyzwania globalnego zarządzania handlem światowym w czasie pandemii Covid-19

Celem referatu będzie analiza współczesnych wyzwań globalnego zarządzania handlem światowym w czasie pandemii Covid-19. W opracowaniach i raportach dotyczących wpływu pandemii COVID-19 na handel światowy wymienia się m.in. następujące konsekwencje tego zjawiska: spadek wartości wymiany międzynarodowej, wzrost protekcjonizmu oraz dywersyfikację łańcuchów dostaw. Należy jednak podkreślić, iż wspomniane tendencje nie wystąpiły wraz z pojawieniem się koronawirusa, lecz były obserwowane już wcześniej. Na skutek pandemii uległy one jednak znaczącej intensyfikacji. Zachodzące procesy generują szereg wyzwań dla wielostronnego systemu handlu światowego, który od lat boryka się z problemem narastającej dysfunkcyjności. Członkowie Światowej Organizacji Handlu (WTO) w czasie pandemii COVID-19 muszą sprostać nie tylko wyzwaniom bezpośrednio związanym z zakłóceniami w handlu światowym spowodowanych kryzysem zdrowotnym ale również powinni zintensyfikować działania na rzecz przywrócenia efektywności organizacji. Bez sprawnego systemu zarządzania handlem światowym trudno bowiem będzie sprostać problemom jakie dla handlu światowego niesie pandemia COVID-19 oraz obserwowane wcześniej problemy.

dr hab. Marek Wróblewski, prof. UWr. (Uniwersytet Wrocławski)

Perspektywy 12 Konferencji Ministerialnej WTO

Proponowany referat będzie zawierał analizę aktualnego stanu prac w WTO przed 12 Konferencją Ministerialną oraz próbę zarysowania jej możliwych rezultatów.

5 listopada 2021 r. (piątek)

PANEL FA1

Ewolucja ładu międzynarodowego na obszarze poradzieckim: mechanizmy przekształceń

Moderator: dr hab. Maciej Raś

Sala: A.2.02

dr hab. Tomasz Stępniewski, prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

UE-NATO-Ukraina-Donbas-Rosja: uwarunkowania sytuacji i perspektywy rozwoju

W niniejszym referacie podjęta zostanie próba przeanalizowania sytuacji bezpieczeństwa wschodniego sąsiedztwa Unii Europejskiej i NATO na przykładzie Ukrainy (w szczególności w kontekście sytuacji w Donbasie). W tym też celu kluczowa będzie odpowiedź na następujące pytania badawcze: Czy w 2021 roku będziemy mieli do czynienia z momentem przełomu w trwającym od 2014 roku konflikcie zbrojnym Rosji z Ukrainą? Czy obserwujemy zmianę w podejściu Rosji wobec konfliktu we wschodniej Ukrainie, czy też to prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski zamierza siłowo rozwiązać ten konflikt i tym samym wypełnić swoje obietnice wyborcze? Będzie nas także interesowała kwestia ewentualnej reakcji NATO i Zachodu na komplikującą się sytuację w Donbasie.

dr Damian Strycharz (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)

Zmiany w podejściu Rosji do integracji w przestrzeni postradzieckiej i koncepcje ról międzynarodowych

Wraz z rosnącą asertywnością Rosji na arenie międzynarodowej, zachowanie Moskwy w przestrzeni postradzieckiej stało się jednym z głównych obszarów zainteresowań badawczych. W literaturze można znaleźć wiele wyjaśnień działalności Rosji w jej najbliższym sąsiedztwie. Często koncentrują się one na czynnikach materialnych lub kompleksie imperialnym Rosji, brakuje natomiast analiz łączących ze sobą wpływ różnych czynników zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Aby przeanalizować zmiany w podejściu Moskwy do integracji regionalnej z innej perspektywy badawczej, niniejszy artykuł wykorzystuje teorię ról. Chociaż teoria ta okazała się przydatna w badaniu polityki zagranicznej państw, rzadko była wykorzystywana do analizy działań międzynarodowych Rosji. Jej zastosowanie pozwoli zbadać, jak czynniki zewnętrzne (zmiany w porządku międzynarodowym, działania UE i USA) i wewnętrzne (wzrost gospodarczy, coraz bardziej nacjonalistyczna retoryka) wpłynęły na postrzeganie przez rosyjskich przywódców międzynarodowych ról podczas pierwszej i trzeciej kadencji Władimira Putina. Niniejsza analiza pokazuje, że splot istotnych czynników zewnętrznych i wewnętrznych spowodował zmianę postrzegania międzynarodowych obowiązków Rosji, co skutkowało różnym rozumieniem jej roli w przestrzeni postradzieckiej.

mgr Grzegorz Zbińkowski (Polska Akademia Nauk)

Wpływ zmian w środowisku międzynarodowym na obszarze ZSRR /postsowieckim na reorientację polityki zagranicznej Polski w latach 1989-1993

Celem referatu jest zbadanie czy wobec zmian na obszarze ZSRR / postsowieckim w latach 1989-1993: (i) doszło do rozkładu potęgi w systemie międzynarodowym (H1), (ii) Polska odzyskała możliwość prowadzenia suwerennej polityki zagranicznej (H2), (iii) Polska dokonała reorientacji swojej polityki zagranicznej (H3). Powyższe zostanie przeprowadzone poprzez badania literatury przedmiotu oraz dokumenty archiwalne MSZ RP.

dr hab. Maciej Raś (Uniwersytet Warszawski)

UE versus Rosja w przestrzeni "wspólnego sąsiedztwa": "zachodni ekspansjonizm" czy "rosyjski imperializm"?

W ostatnich 2 dekadach w relacjach Unia Europejska - Federacja Rosyjska w odniesieniu do przestrzeni poradzieckiej nad współpracą zaczęła zdecydowanie dominować rywalizacja, a nawet otwarty konflikt. Wpisuje się to w szersze zmagania Zachodu i Rosji o kształt nowego ładu międzynarodowego. Rywalizacji stron towarzyszy ostra retoryka, uwidaczniająca się także w narracjach akademickich. Znacząca grupa autorów stara się konflikt UE (szerzej: Zachód) - Rosja zidentyfikować w kategoriach kontynuowanej od pocz. lat 1990 "ekspansji Zachodu", "rosyjskiego imperializmu" lub starcia tych dwóch zjawisk.

dr hab. Piotr Bajor, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)

Ewolucja i mechanizmy przekształceń polityki bezpieczeństwa Ukrainy. Wymiar wewnętrzny i międzynarodowy

Referat poświęcony zostanie mechanizmom kształtującym politykę bezpieczeństwa Ukrainy, z uwzględnieniem wymiaru wewnętrznego i międzynarodowego. Analizie poddane zostaną czynniki związane ze skutkami aneksji Krymu oraz wojny we wschodnich obwodach Ukrainy, determinujące zmiany w polityce bezpieczeństwa państwa ukraińskiego. W tym aspekcie omówione zostaną zmiany w zakresie polityki bezpieczeństwa, związane z reformami realizowanymi w ostatnich latach przez ukraińskie władze. Zostaną one omówione zarówno w odniesieniu do priorytetowych kierunków reform wewnętrznych, jak również jednego z kluczowych kierunków polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Ukrainy, jakim jest integracja euroatlantycka i współpraca z Sojuszem Północnoatlantyckim.

PANEL FA2

Po-amerykański świat? - pozycja Stanów Zjednoczonych w wyłaniającym się porządku międzynarodowym I

Moderator: dr Aleksandra Jarczewska

Dyskutant: dr hab. Dariusz Kondrakiewicz

Sala: A.2.03

dr Magdalena Marczuk-Karbownik (Uniwersytet Łódzki)

Relacje Stanów Zjednoczonych z Kanadą za prezydentury Donalda Trumpa – próba oceny

Prezydentura Donalda Trumpa była dla Kanady dużym wyzwaniem. Protekcyjnistyczne podejście prezydenta do kwestii gospodarczych oraz wymiany handlowej, a przede wszystkim do porozumień o wolnym handlu doprowadziło do długich i trudnych renegocjacji NAFTA oraz wielu sporów z Kanadą (m. in. wprowadzenie ceł na kanadyjskie drewno konstrukcyjne, na stal i aluminium). Podczas wystąpienia omówione zostaną nie tylko problemy w relacjach gospodarczych, ale również różnice w stanowisku republikańskiej administracji Donalda Trumpa oraz liberalnego rządu Justina Trudeau do takich kwestii jak imigracja, multilateralizm, prawa mniejszości czy walka z ociepleniem klimatu. Celem tej analizy jest wskazanie zmian, jakie nastąpiły w relacjach amerykańsko-kanadyjskich podczas czterech lat prezydentury Donalda Trumpa

mgr Adam Araszkiwicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)
USA u progu nowej wojny hegemonicznej w koncepcji supercykli

Zamysłem autora referatu jest przedstawienie modelu supercykli jako narzędzia służącego do analizy strategicznej rywalizacji USA-ChRL na obszarze Azji Południowo-Wschodniej. Rozwijając koncepcje m.in. Roberta Gilpina, Andrzeja Gałganka, George'a Modelskiego oraz Johna Mearsheimera, uznano konflikt USA - Chin za klasyczny przykład sporu o hegemonię wywołany zmianą potencjału mocarstw w systemie światowym. Supercykl jest procesem strukturalnej zmiany w systemie światowym, którego ostatecznym skutkiem jest wyłonienie globalnego hegemonia, zdolnego do zbudowania nowego ładu światowego i rozwiązywania kluczowych problemów międzynarodowych. Globalny system polityczny od końca XV w. ma charakter cykliczny. Kształtowały go następujące po sobie supercykle walki o hegemonię: Supercykl portugalski (1517 - 1580) Supercykl holenderski (1580-1688) Pierwszy supercykl brytyjski (1688 - 1792) Drugi supercykl brytyjski (1792 - 1914) Supercykl amerykański (1914 - 2000)

By zastosować model supercykli jako narzędzie analizy strategicznej rywalizacji pomiędzy USA a Chinami należy zdaniem autora dokonać rekonceptualizacji modelu supercykli w oparciu o zmieniające się uwarunkowania militarno-ekonomiczne oraz podjąć się nowej próby jego chronologizacji. Stąd też należy dodać drugi supercykl amerykański, którego cezurą początkową jest 1975 r., natomiast cezurą końcową 2021 r., kiedy też rozpoczęła się pierwsza faza nowego supercyklu - faza wojny hegemonicznej, w której przeciwnikiem USA i pretendentem do objęcia hegemonii w systemie światowym zostały Chiny.

prof. dr hab. Radosław Fiedler (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)
O kierunkach amerykańskiej polityki wobec Iranu w koncepcjach Quincy Institute i Foundation for Defense of Democracies

Celem referatu jest omówienie roli amerykańskich think tanków i ich analizy ich wpływu na kierunki polityki USA wobec Iranu. Wskazano dwa skrajne przykłady: Quincy Institute opowiada się za wznowieniem JCPOA i choćby ograniczonej współpracy z Islamską Republiką Iranu (IRI). Postulują znoszenie sankcji, a także odejście w ich opinii od destrukcyjnej polityki maksymalnej presji. Natomiast Foundation for Defense of Democracies niezmiennie stoi na stanowisku, że najlepszym rozwiązaniem dla Waszyngtonu i jego sojuszników będzie zmiana reżimu politycznego, a ta możliwa jest poprzez kontynuowanie maksymalnej presji,

bowiem obecne władze IRI rozwijając program atomowy, wspierając terroryzm oraz destabilizując sytuację w regionie Bliskiego Wschodu nie zamierzają zrezygnować ze swojej strategii i wszelkie formy choćby ograniczonej współpracy tylko wzmacnia nieprzyjazny USA reżim polityczny.

dr Aleksandra Jarczewska (Uniwersytet Warszawski)

W poszukiwaniu sensu partnerstwa transatlantyckiego w nowym porządku międzynarodowym

Silne Partnerstwo Transatlantyckie (pomiędzy USA i UE) jest nie tylko jednym z głównych warunków utrzymania znaczenia Zachodu w stosunkach międzynarodowych, ale także pozycji obu partnerów - USA i UE - na arenie międzynarodowej. Ostatnie dwie dekady pokazały jednak, że niezależnie od deklarowanych wspólnych interesów i celów (dotyczących np. bezpieczeństwa, rozwoju gospodarczego, wyzwań globalnych), w wielu sferach partnerzy działali rozbieżnie, a ich drogi coraz bardziej zaczęły się rozchodzić. Przejawem tego były coraz rzadsze szczyty USA-UE, pojawiające się konflikty i różnice zdań, jak również podejmowanie indywidualnych działań w wielu kluczowych kwestiach (jak np. wojna z terroryzmem, globalne ocieplenie, globalny kryzys migracyjny czy reagowanie na wyzwania ze strony takich mocarstw jak Chiny czy Rosja). Celem tego referatu jest zatem dokonanie ewaluacji wspólnych działań w głównych obszarach oraz podjęcie próby odpowiedzi na pytanie – czy w nowym, wyłaniającym się porządku międzynarodowym, jest miejsce na partnerstwo transatlantyckie, a jeśli tak, to jakie mogą być główne płaszczyzny dla kontynuowania współpracy.

PANEL FA3

Polityka Chińskiej Republiki Ludowej wobec państw rozwijających się

Moderator: dr hab. Dominik Mierzejewski, prof. UŁ

Dyskutant: dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS

Sala: A.2.04

dr Jarosław Jura (Uczelnia Łazarskiego)

Polityka Chińskiej Republiki Ludowej wobec Afryki – kontekst kulturowo historyczny

Celem prezentacji jest przedstawienie modelu postępowania Chińskiej Republiki Ludowej w relacjach z krajami rozwijającymi się na przykładzie Afryki. Głównym założeniem tego referatu jest teza, iż ChRL w swoim modus operandi wykorzystuje modele postępowania, które stosuje w swojej polityce wewnętrznej (relacje centrum prowincja) oraz te które stosowała w relacjach z państwami podległymi w czasach imperialnych. Mam tu na myśli takie mechanizmy jak: propagandowe wzbudzanie entuzjazmu celem legitymacji proponowanych kierunków politycznych, kreowanie relacji opartych na nieformalnych relacjach, wspieranie tych relacji rozbudowanym systemem „prezentów” politycznych, bezwarunkowa akceptacja lokalnych elit, etc. Innymi słowy stawiana jest tu teza, iż chiński model postępowania z krajami rozwijającymi się, w tym przypadku z krajami afrykańskimi posiada silne uwarunkowanie historyczno-kulturowe, co może być zarówno zaletą, jak i wadą w tworzeniu relacji z tymi krajami.

dr Bartosz Kowalski (Uniwersytet Łódzki)

Chiński multilateralizm w Europie Środkowo-Wschodniej

Celem referatu jest dyskusja na temat mechanizmów w polityce Chin wobec państw rozwijających się na przykładzie Europy Środkowo-Wschodniej (17+1/16+1), definiowanej przez władze chińskie jako część globalnego Południa. Referat obejmuje analizę polityki chińskiej na trzech poziomach: 1) wzbudzanie entuzjazmu wśród elit rządzących na szczytach formatu; 2) relacyjność i nieformalność oraz tworzenie sieci klientelistycznych w relacjach na poziomie bilateralnym (z uwzględnieniem procesu ich centralizacji pod rządami Xi Jinpinga); 3) koordynacja polityczna i tworzenie pozornego podziału pracy w formacie, który przekłada się na „multilateralizm wertykalny”, służący przede wszystkim jako parasol polityczny do prowadzenia relacji dwustronnych i zabezpieczenia centralnej pozycji Chin w formacie.

dr hab. Paulina Matera, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

Konkurujące narracje: próba tworzenia dyskursywnych ram w rywalizacji amerykańsko-chińskiej (współautor: dr hab. Dominik Mierzejewski, prof. UŁ)

Od czasów prezydentury Donalda Trumpa możemy zaobserwować zaostrenie się rywalizacji amerykańsko-chińskiej na arenie międzynarodowej. Jednym z pól tych zmagania jest wyścig technologiczny. Przykładem może być globalna ekspansja chińskiego koncernu Huawei, proponującego poszczególnym państwom rozbudowę infrastruktury sieci 5G. W maju 2019 r. Trump ogłosił wpisanie Huawei na listę firm, które nie mogą nawiązywać kontaktów biznesowych z przedsiębiorstwami i organizacjami działającymi na terenie Stanów Zjednoczonych. Amerykanie rozpoczęli szeroko zakrojoną akcję mającą na celu zachęcenia sojuszników do podjęcia podobnych kroków. Jednym z jej elementów było oskarżenie Huawei o szpiegostwo, kradzież technologii, wykradanie danych obywateli. Sekurytyzacja tych zagrożeń wpisywała się w szeroki antychiński dyskurs, tłumaczący toczącą się rywalizację jako walkę demokracji z autorytaryzmem. Na amerykańsko-chiński konflikt handlowy nałożyła się globalna pandemia COVID-19, która umożliwiła dodanie kolejnych argumentów w narracyjnym konflikcie. Globalna sytuacja pandemiczna dała Chinom możliwość forsowania twierdzenia, iż rozwiązania technologiczne typu smart city proponowane przez Huawei będą kluczowe w powstrzymaniu pandemii. W przedstawionym referacie dokonamy analizy dyskursu amerykańskiego i chińskiego oraz przedstawimy reakcję na prezentowane argumenty państw, które zdecydowały się wycofać ze współpracy z Huaweiem.

dr hab. Dominik Mierzejewski, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

Mechanizmy w chińskiej polityce wobec Azji Południowo-wschodniej

Po ogłoszeniu przez przewodniczącego Xi Jinpinga Inicjatywy Pasa i Szlaku w 2013 (w Astanie i Dżakarcie) polityka zagraniczna ChRL zyskała nowy, globalny wymiar. W odniesieniu do prowadzonych działań wobec państw regionu Azji Południowo-wschodniej władze w Pekinie rozpoczęły politykę opartą o zasady dyplomacji peryferyjnej charakteryzującej się doborem kilku partnerów mających dobre relacje ze Stanami Zjednoczonymi tak by w dalszej perspektywie przekonać amerykańskich sojuszników w tym m.in. Singapur czy Tajlandię do szerszej współpracy z Pekinem. Jednak mechanizmy polityczne adoptowane przez Pekin w tym przede wszystkim oparcie się na nie formalnych strukturach (guanxi) w krótkiej perspektywie

przyniosły polityczne gesty poparcie jak w dalszej skutkowały wzrostem antychińskich nastrojów czego dowodem stał się Milk Tea Alliance. W tym kontekście elity są głównym celem działań chińskich a pomijanie szerszego oddziaływania na społeczeństwa skutkuje wzrostem napięć w regionie Azji Południowo-wschodniej.

PANEL FA4

Religia w stosunkach międzynarodowych: między „mitem westfalskim” i postsekularyzmem

Moderator: dr hab. Joanna Kulska,

Dyskutant: dr Anna Solarz

Sala: A.2.05

dr hab. Joanna Kulska (Uniwersytet Opolski)

Faith-based diplomacy: od „duchowego” rozwiązywania konfliktów do „realistycznej” polityki zagranicznej

W ciągu ostatnich dwudziestu lat rozwinęły się dwa podstawowe podejścia do dyplomacji motywowanej religijnie (faith-based diplomacy, FBD). Dla jednych jest ona synonimem ponadwyznaniowego zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania, dla innych jest elementem polityki zagranicznej państwa umożliwiającym wzmacnianie i osiąganie jego celów politycznych, ale także kulturowych (USA, Izrael, Turcja). W pierwszym przypadku w grę wchodzi szeroki zakres działań podejmowanych przez aktorów zarówno państwowych, jak i niepaństwowych podejmujących inicjatywy o charakterze mediacyjnym na rzecz podmiotów trzecich. W drugim przypadku termin odnosi się do polityki zagranicznej państw, na którą mogą skutecznie wpływać wewnętrzne podmioty religijne, co pokazuje przypadek USA w stosunkach z Izraelem. Celem referatu będzie analiza ewolucji FBD w okresie ostatnich dwóch dekad i próba prognozy w jakim kierunku ta ewolucja będzie postępowała.

dr Anna Solarz (Uniwersytet Warszawski)

Studia nad religią w stosunkach międzynarodowych: czy tożsamość postsekularna dyscypliny w zmieniającym się świecie jest możliwa?

Badanie religii w nauce o stosunkach międzynarodowych ma już za sobą kilka etapów rozwoju. Za ważną cezurę należy uznać początek lat 90. XX w., kiedy po okresie zastoju, spowodowanego dominacją w naukach społecznych teorii sekularyzacji i fascynacją pozytywizmem, ponownie dostrzeżono religię. Kolejna cezura to zamachy z 11 września 2001 r., gdy religia okazała się poważnym, lecz wciąż słabo zbadanym zagrożeniem dla bezpieczeństwa międzynarodowego. Zgodnie z diagnozą badaczy, włączenie religii do badań jako ważnej zmiennej wymaga gruntownych przewartościowań w samej dyscyplinie, m.in. tzw. „syntezy westfalskiej”. Wprowadzenie do nauk społecznych w reakcji na 9/11 koncepcji postsekularyzmu otworzyło nowe pole do badań nad stosunkami międzynarodowymi, a „globalna wioska warta jest mszy” (Barbato&Kratochwil). Jeśli chcemy budować bardziej pokojowy świat, wspólnotę w większej skali, opartą na kolektywnej tożsamości (dotyczy do zarówno poziomu globalnego, regionalnego, transregionalnego, jak i państwowego) musimy przekonać się do tożsamości postsekularnej dyscypliny. Jest ona w trakcie tworzenia, choć spadek zainteresowania islamizmem w stosunkach międzynarodowych przekłada się na

mniejsze zainteresowanie religią. Na pewno jednak nie powiedziała ona jeszcze ostatniego słowa. Jeśli zdamy sobie sprawę, że żyjemy w świecie „wielu nowoczesności”, wielu tożsamości, argumenty religijne, zgodnie z tezą Habermasa czy Edera, także muszą znaleźć miejsce w debacie publicznej, a tym samym w samej dyscyplinie.

mgr Anita Budziszewska (Uniwersytet Warszawski)

W stronę nowej tożsamości kulturalnej Europy - czy jest jeszcze miejsce dla chrześcijańskiej aksjologii?

Za jeden z komponentów dziedzictwa i tożsamości Europy przyjmuje się bezsprzecznie chrześcijaństwo (Gołembski). W literaturze przedmiotu dominuje pogląd proponujący patrzeć jednak na tożsamość europejską jak na koncept w ciągłym ruchu - Europa jako projekt ciągle nieukończony, a ewoluujący. W dyskursie naukowym pojawiają się jednocześnie głosy wskazujące na obecny kryzys Europy, który niektórzy autorzy utożsamiają z kryzysem chrześcijaństwa (Chodubski, Skorowski, nauka Kościoła). Choć wątek chrześcijański silnie zakorzeniony był w europejskiej idei integracyjnej jeszcze w latach 40. i 50. XX wieku (trzej z ojców integracji europejskiej należało do partii chrześcijańsko- demokratycznych: Adenauer, de Gasperie i Schuman; Kongres Haski i Rezolucja Kulturalna odwoływały się również do chrześcijańskich korzeni Europy), to jednak z biegiem lat i zmianami społeczno-kulturalnymi zmieniało się to przywiązanie do wartości chrześcijańskich w kierunku zupełnej laicyzacji i nowej 'Europy Wolności' (Lock, Voltaire). Przejawem tej zmiany są prawa człowieka (aksjologia praw), i ich postępująca interpretacja w kierunku sukcesywnego poszerzania wolności jednostki (nowy wymiar praw i wolności). Budzi to sprzeciw niektórych państw (m. in. Polski) przywiązanych do pewnego konserwatyzmu i chrześcijańskiej moralności, która pełni funkcję często ograniczającą niektóre wolności jednostki i określa zasady społeczne. Przywiązanie do narracji chrześcijańskiej skazuje te państwa na swego rodzaju ostracyzm międzynarodowy.

PANEL FA5

Wyzwania globalnego reżimu klimatycznego

Moderator: dr Barbara Regulska-Ingielewicz

Dyskutant: mgr Majid Asadnabizadeh

Sala: A.2.06

mgr Małgorzata Smagorowicz-Chojnowska (Polska Akademia Nauk)

Task Force on Climate Related Financial Disclosures jako katalizator zmiany klimatycznej. Próba analizy wpływu amerykańskich agentów nie-rządowych z obszaru finansów na budowanie globalnego reżimu klimatycznego.

W 2015 roku Rada Stabilności Finansowej powołała do życia specjalną grupę (Task Force on Climate Related Financial Disclosures) mającą wypracować globalne standardy w obszarze ujawnień finansowych zależnych od zmian klimatycznych po to by wspomóc bardziej świadome inwestowanie, kredytowanie, a także ubezpieczanie, a w konsekwencji zrozumieć jak duża jest koncentracja aktywów finansowych opartych na dwutlenku węgla, a także jak duża jest ekspozycja sektora finansowego na ryzyko wynikające ze zmian klimatycznych. Na przewodniczącego powołano Michaela Bloomberg, twórcę i głównego akcjonariusza

amerykańskiej korporacji dostarczającej dane rynkowe, informacje i narzędzia analityczne umożliwiające funkcjonowanie rynków finansowych (a także byłego burmistrza Nowego Jorku). Wśród członków Grupy są przedstawiciele amerykańskich korporacji finansowych i firm audytorskich. Efektem funkcjonowania Grupy są przede wszystkim rekomendacje w jaki sposób budować strategię firmy, zarządzać ryzykiem, jak mierzyć i jakie wyznaczać cele w odniesieniu do zmian klimatycznych. Standardy te są początkiem aksamitnej rewolucji jaka dokonuje się w systemie finansowym, a poprzez ten system również w gospodarkach narodowych. W referacie podjęta zostanie próba zdefiniowania osób kluczowych w tworzeniu nowych standardów i procesów, a w konsekwencji odpowiedź na pytanie jak duży jest wpływ amerykańskich agentów nie-rządowych na budowanie globalnego reżimu klimatycznego.

dr hab. Łukasz Gacek, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)

Dekarbonizacja chińskiej inicjatywy 'Pasa i Drogi'

Głównym celem prezentacji jest analiza średnio- i długoterminowych planów inwestycyjnych Chin w ramach państwach objętych inicjatywą 'Pasa i Drogi' w świetle przyjętych celów porozumienia klimatycznego z Paryża z 2015 r. oraz zobowiązania Chin do osiągnięcia neutralności węglowej w 2060 r. Inicjatywa 'Pasa i Drogi' otworzyła pole do ekspansji za granicą dla chińskich przedsiębiorstw w sektorze czystych i odnawialnych źródeł energii. Inwestycje w energetykę, transport i inne trwałe aktywa infrastrukturalne wpływają na ścieżki rozwoju wielu państw objętych inicjatywą. Przedłożony przez Chiny cel neutralności węglowej do 2060 r., poza tym, że definiuje kierunek rozwoju rodzimej gospodarki i krajowych inwestycji energetycznych, może również zostać rozszerzony na państwa wzdłuż 'Pasa i Drogi' dzięki eksportowi niskoemisyjnych technologii i promowaniu dekarbonizacji. Aktywność Chin na tym polu może znacząco wzmocnić ich pozycję w światowych negocjacjach klimatycznych.

dr Barbara Regulska-Ingielewicz (Uniwersytet Warszawski)

Rola Stanów USA w realizacji międzynarodowego reżimu klimatycznego za czasów prezydentury Donalda Trumpa

Dynamicznie zachodzące zmiany klimatyczne są jednym z największych współcześnie problemów globalnych jednak jego przejawy mają charakter lokalny i wielopłaszczyznowy. Fakt ten determinuje konieczność zaangażowania różnorodnych aktorów międzynarodowych, w tym również podmiotów subnarodowych. W Stanach Zjednoczonych w ciągu ostatnich lat, poszczególne stany zaczęły przyjmować szeroki wachlarz rozwiązań w zakresie walki ze zmianami klimatycznymi koncentrując się przede wszystkim na redukcji emisji gazów cieplarnianych. Wraz z objęciem urzędu prezydenta przez Donalda Trumpa rola stanów w tym obszarze zaczęła paradoksalnie rosnąć. Jeszcze w kampanii wyborczej Donald Trump zapowiadał chęć przekształcenia amerykańskiej polityki środowiskowej poprzez zarówno wycofanie istniejących już środków ochrony środowiska jak również rekaliczację amerykańskiego federalizmu środowiskowego. W efekcie polityka federalna w zakresie zmian klimatycznych za jego prezydentury utknęła w martwym punkcie, co doprowadziło do ogromnej aktywizacji poszczególnych władz stanowych. W przeciwieństwie do zaniechań na szczeblu federalnym, władze stanowe opracowały innowacyjne, oparte na współpracy strategię przeciwdziałania zmianom klimatycznym a tym samym wypełniły rolę oraz zobowiązania międzynarodowe rządu federalnego. Celem referatu jest analiza działań władz

stanowych i ich zaangażowania w realizację międzynarodowego reżimu klimatycznego, zdeterminowanych zmianą polityki rządu federalnego za czasów administracji Donalda Trump.

dr hab. Tomasz Kubin, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski)

Europejski Zielony Ład a perspektywy górnictwa węgla w Unii Europejskiej

Europejski Zielony Ład (EZŁ), neutralność klimatyczna oraz polityka energetyczno-klimatyczna należą – i nie zmieni się to w najbliższych kilku dekadach – do najważniejszych wspólnych polityk Unii Europejskiej. Następstwa realizacji celów EZŁ będą bardzo daleko idące i będą dotyczyć praktycznie wszystkich sfer życia społecznego w państwach członkowskich UE. Co więcej, na skuteczność działań UE w zakresie ochrony klimatu wpływ będzie mieć aktywność także innych państw, których działalność gospodarcza najmocniej na ten klimat oddziałuje (przede wszystkim USA, ChRL, Rosja, Indie). Dlatego polityka energetyczno-klimatyczna UE ma bardzo istotne implikacje globalne. Jednym z elementów EZŁ jest dekarbonizacja. Węgiel (zarówno kamienny, jak i brunatny) dla kilku państw UE ma bardzo duże znaczenie w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepłej. Celem wystąpienia jest przedstawienie obecnego znaczenia sektora górnictwa węgla oraz jego perspektyw w państwach UE w kontekście założeń i celów EZŁ. Punktem wyjścia będzie zarysowanie aktualnego znaczenia węgla w wytwarzaniu energii w państwach UE, plany rezygnacji z wydobycia i wykorzystywania tego surowca oraz możliwości jego zastąpienia innymi sposobami wytwarzania energii. W wystąpieniu uwzględnione zostaną najistotniejsze kwestie polityczne, gospodarcze i społeczne związane z procesem dekarbonizacji.

PANEL FA6

Pandemia COVID-19 jako czynnik zmiany stosunków międzynarodowych

Moderator: prof. dr hab. Marek Pietraś

Sala: A.2.12

dr hab. Joanna Starzyk-Sulejewska (Uniwersytet Warszawski)

Rola wybranych organizacji międzynarodowych w czasie pandemii COVID-19

Wybuch pandemii COVID-19 na początku 2020 r. spowodował, że społeczność międzynarodowa stanęła przed niezwykle trudnym sprawdzianem spowodowanym przez zagrożenie i kryzys na niespotykaną od wielu dziesięcioleci skalę. W obliczu owego kryzysu nie tylko państwa, ale także organizacje międzynarodowe musiały dostosować do niego sposoby działania i reagowania, stając przed jednym z najpoważniejszych sprawdzianów efektywności swoich działań. Celem referatu jest dokonanie analizy podstaw prawnych oraz zastosowanych do tej pory instrumentów i głównych form działania wybranych instytucji międzynarodowych w zakresie walki z pandemią COVID-19. Wybór ONZ, WHO i UE nie jest przypadkowy, ponieważ są to organizacje, które pełnią najważniejszą rolę w walce z COVID-19, a także reprezentują aktywność na podstawowych poziomach w tej dziedzinie, tj. na szczeblu globalnym i regionalnym.

dr hab. Marcin Grabowski (Uniwersytet Jagielloński)

Wpływ COVID-19 na tranzycję potęgi pomiędzy USA i Chinami

Zasadniczym celem referatu jest analiza wpływu pandemii COVID-19 na tranzycję potęgi pomiędzy USA i Chinami. W wystąpieniu przedstawione zostaną wymiary potęgi USA, w tym odniesienie do zmiany względnego rozkładu potencjałów w systemie, wpływ na kształtowanie norm i zasad poprzez inicjatywy międzynarodowe, czy współpracę z sojusznikami. Wystąpienie oparte jest o teorię tranzycji potęgi Organskiego i Kuglera, a oparte na analizie porównawczej oraz analizie dokumentów.

dr Kinga Smoleń (UMCS)

Dyplomacja medyczna Turcji w warunkach pandemii Sars-Cov-2

Celem wystąpienia jest politologiczna analiza dyplomacji medycznej Turcji w warunkach pandemii Sars-Cov-2. "Koronadyplomacja" Turcji stanowi narzędzie realizacji istotnych celów jej polityki zagranicznej m. in. zmiany systemu międzynarodowego w kierunku wielobiegunowym, umocnieniu dotychczasowych stref wpływów na Bałkanach i Bliskim Wschodzie, poprawie relacji z Unią Europejską. Dyplomację medyczną należy także uznać za instrument wpływu Republiki Turcji na zachowania pozostałych państw. Jest ona jednym z elementów tzw. miękkiej siły. Na poziomie wewnątrzpaństwowym służy natomiast mobilizacji nacjonalistycznego i konserwatywnego elektoratu prezydenta Erdogana. Skuteczność dyplomacji medycznej Turcji zależy od zdolności państwa do radzenia sobie z kolejnymi falami pandemii Covid-19 i ich negatywnymi skutkami.

PANEL FB1

New Partnerships for Area Studies and IR to understand Decentered Globalism?

Moderator: dr Barbara Kratiuk

Dyskutant: dr hab. Jakub Zajączkowski

Sala: A.2.02

prof. dr hab. Małgorzata Pietrasiak (Uniwersytet Łódzki)

Ewolucja studiów regionalnych na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego

Początek studiów regionalnych na Uniwersytecie Łódzkim wiązał się z inicjatywą scalenia ośrodków badań regionalnych (np Ośrodka badań i studiów Wschodu, Ośrodka badań francuskich itd). W wyniku tych działań powstał Instytut Studiów Międzynarodowych, przekształcony po wyłonieniu Instytutu Studiów Politologicznych w Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych. Zainteresowania naukowe koleżanek i kolegów na WSMiP nadal w większości koncentrowały się wokół problemów regionalnych.

mgr Viktor Savinok (UMCS)

Between norm-driven and pragmatic Russia policy: views of the CDU/CSU on Germany's Foreign Policy toward Russia

The paper will look into following research questions:
1. Why did the CDU/CSU block has been shifting its views on Germany's foreign policy toward Russia from cooperative approach toward normed-based policies?
2. Which role did the personal perception of Russia by Chancellor Merkel played in change of the block's views on Russia policy?
3. Why did the block not apply a fully norm-driven approach in its stance toward Germany's Russia policy?

The review of these topics enables to understand the narrative of German CDU/CSU block with regard to the FRG's Russia policy. The assessment is done basing on the methodology of foreign policy analysis reflecting the behaviors of political parties on foreign policy issues. Among other things, group thinking and analogical reasoning approaches will be used to trace the party's narratives. Empirically, the speeches of Chancellor Merkel, chairs of the CDU and its faction in the Bundestag, as well as block's foreign policy speakers will be analyzed. On the results of this review, it will be determined to what extent the party's narratives on German foreign policy toward Russia have been changed since the beginning of 2010s and whether the changes had rather norm-driven basis.

mgr Wojciech Szczerbowicz (Uniwersytet Wrocławski)
Arktyka jako konstrukt społeczny – dyskursy o regionie

Celem prezentacji jest wyjaśnienie istoty procesu konstruowania regionu w Arktyce. Autor skupia się na najważniejszych cechach charakterystycznych dla tego procesu. Badaną hipotezą jest stwierdzenie, że według państw arktycznych, zachowanie status quo jest pożądanym sposobem rozwoju stosunków międzynarodowych w regionie. Jedne z największych zmian we współczesnym świecie zachodzą w Arktyce. Region jest przedstawiony jako konstrukt społeczny raczej, niż obszar geograficzny, zgodnie z założeniami teorii społecznego konstrukttywizmu. Autor wykorzystuje analizę dyskursu do badań strategii państw arktycznych, czyli oficjalnych dokumentów rządowych. W strategiach, państwa zawarły koncepcje konstruowania regionu. Koncepcja ta zakłada badanie procesu regionalizacji i idei regionalizmu, a została zaproponowana przez norweskiego politologa Ivera B. Neumanna. W ramach nauki o stosunkach międzynarodowych mieści się w kategorii studiów regionalnych. Prezentacja zawiera część wyników badań, które zostaną zawarte w przyszłej pracy doktorskiej autora.

dr Bartłomiej E. Nowak (Vistula University)
Polycentric governance and decentered globalism(tbc)

The paper offers one of the first attempts to apply a polycentric concept to analyse a decentered globalism. Drawing from the economic Institutional Analysis Development (IAD), it establishes a coherent framework within the field of international relations. It encompasses both the ideas about the future of global governance, the dynamics that drive the changing world order, and the theories of transnational public goods and collective action. A polycentric approach brings a fresh perspective to the way we solve global problems. It creates even more challenges.

PANEL FB2

Po-amerykański Świat? - pozycja Stanów Zjednoczonych w wyłaniającym się porządku międzynarodowym II

Moderator: dr Aleksandra Jarczewska

Dyskutant: dr hab. Dariusz Kondrakiewicz

Sala: A.2.03

dr hab. Rafał Wordliczek (Uniwersytet Jagielloński)

Polityka Stanów Zjednoczonych wobec państw zachodniej hemisfery w XXI wieku

We współczesnych stosunkach międzynarodowych zmienia się pozycja i rola Stanów Zjednoczonych. Również polityka zagraniczna Stanów Zjednoczonych wobec różnych regionów ulega ewolucji. Referat dotyczy analizy polityki USA wobec obszaru zachodniej hemisfery w kontekście zachodzących zmian politycznych, gospodarczych i społecznych zarówno w państwach Ameryki Łacińskiej jak i w wymiarze globalnym. Jest próbą poszukiwania odpowiedzi na kilka zasadniczych pytań: czy rola państw Ameryki Łacińskiej z perspektywy polityki Stanów Zjednoczonych uległa i ulega zmianie w XXI wieku? W jakim kierunku będzie ewoluować polityka USA wobec regionu zachodniej hemisfery? Czy podobnie jak w perspektywie historycznej Stany Zjednoczone będą nadal traktować ten region w sposób szczególny i utrzymają status dominującego gracza?

dr Tomasz Pugacewicz (Uniwersytet Jagielloński)

Proces podejmowania decyzji USA o wycofaniu się z Afganistanu (2018-2021)

Celem wystąpienia jest rekonstrukcja procesu podejmowania decyzji przez Stany Zjednoczone Ameryki wobec Afganistanu w latach 2018-2021, czyli w okresie bezpośrednich negocjacji USA z talibami o wycofaniu zachodnich sił zbrojnych i najemników z tego państwa. Wystąpienie składa się z trzech części. W pierwszej zidentyfikowano kluczowe sytuacje decyzyjne, które wymagały podjęcia decyzji przez USA w polityce wobec Afganistanu. Następnie na podstawie tak zidentyfikowanej sytuacji decyzyjnych przeprowadzono rekonstrukcję rozstrzygnięć dokonanych przez USA. W części trzeciej podjęto zaś próbę odpowiedzi jakie czynniki przyczyniły się do tego, że w takiej a nie innej sytuacji decyzyjnej władze USA podjęły taką a nie inną decyzję. Wystąpienie opiera się na strategii pojedynczego studium przypadku. Metodą pozyskiwania danych była jakościowa analiza treści, zaś metodą analizy danych było śledzenie procesu. Wystąpienie przygotowano w oparciu o dane pozyskane z oficjalnych dokumentów i wypowiedzi przedstawicieli władz USA (np. konferencje prasowe, przesłuchania kongresowe) i przecieków do mediów ze strony przedstawicieli władz państwowych.

mgr Kamil Mielus (Uniwersytet Warszawski)

Powrót do gry - rola USA w Radzie Bezpieczeństwa ONZ

Rada Bezpieczeństwa (RB) jest organem, na którym spoczywa główna odpowiedzialność za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa. RB jest jednym z najważniejszych organów ONZ i jedynym organem, który może wydawać uchwały prawnie wiążące. Specyfika działania RB ONZ jako organu ONZ wynika ze szczególnej roli w nim stałych członków (w tym USA), którzy dysponują prawem weta. Wystąpienie będzie składało się z

trzech zagadnień/problemów. Autor wyjdzie od szerszych rozważań na temat roli USA w ONZ, bez których niemożliwe jest omówienie roli USA w RB (omówione zostaną takie kwestie jak m.in. finansowania ONZ przez USA i członkostwo Waszyngtonu w organizacjach wyspecjalizowanych systemu ONZ). Następnie omówiona zostanie na kilku przykładach rola USA w RB w czasach prezydentury Donalda Trumpa i po jej zakończeniu (np. prace RB dot. COVID-19, Afganistan, konflikt izraelsko-palestyński). Kolejnym zagadnieniem będą relacje USA z innymi mocarstwami w RB (w tym rywalizacja z Chinami oraz Rosją, budowanie sojuszy z innymi członkami RB, w tym z unijnymi członkami RB oraz z Indiami, które zasiadają w RB w kadencji 2021-22).

dr Anita Oberda Monkiewicz (Uniwersytet Warszawski)

(Kolejny) Zmierzch doktryny Monroe? Ewolucja pozycji USA w Ameryce Łacińskiej

W ostatnich dekadach obserwujemy istotne przewartościowania dotyczące pozycji Stanów Zjednoczonych w Ameryce Łacińskiej. Wynikają one zarówno z dynamiki zmian w środowisku międzynarodowym, w tym ewoluującej roli USA w globalnym układzie sił, ale również z procesów politycznych i gospodarczych przetasowań w regionie Ameryki Łacińskiej, tradycyjnie pojmowanej jako amerykańska strefa wpływów. Celem wystąpienia będzie m.in. próba znalezienia odpowiedzi na pytania: jak ewoluowała pozycja USA w regionie w ujęciu historycznym?, jaką rolę obecnie pełnią Stany Zjednoczone w najbliższym otoczeniu?, czy USA są zdolne, i przede wszystkim nadal zainteresowane, pełnieniem roli regionalnego mocarstwa/stabilizatora? Kto, jeśli nie Stany Zjednoczone, może stać się alternatywnym punktem odniesienia w polityce regionalnej?

prof. dr hab. Andrzej Podraza (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

Strategia transatlantycka prezydenta USA Joe Bidena a transformacja roli NATO w kontekście wzrostu znaczenia Chin i wyłanianie się świata poamerykańskiego w XXI wieku

Jednym z podstawowych wyzwań związanych z prezydenturą Joe Bidena jest redefinicja strategii transatlantyckiej Stanów Zjednoczonych w kontekście istotnych wyzwań i zagrożeń globalnych i regionalnych, w tym związanych ze wzrostem znaczenia Chin jako potęgi rewizjonistycznej i rozwojem neoimperialnej polityki Rosji. Strategia ta ma decydujący wpływ na funkcjonowanie i transformację NATO. Nie ulega wątpliwości, że Donald Trump kwestionował tradycyjną politykę USA, dla której Sojusz Atlantycki był ważnym instrumentem zapewnienia bezpieczeństwa w obszarze transatlantyckim i rozwijania relacji z państwami europejskimi. W kontekście zmiany prezydenta Stanów Zjednoczonych w 2021 r. należy zadać wiele pytań o przyszłość NATO i znaczenie partnerów europejskich w strategii międzynarodowej USA. W tym celu wykorzystane zostaną podstawowe teorie stosunków międzynarodowych. Już w okresie po zakończeniu zimnej wojny teorie te inaczej odnosiły się do przyszłości NATO, proponując podejście pesymistyczne związane z zanikiem bezpośredniego zagrożenia (neorealizm), nieco bardziej optymistyczne, wynikające z uznania, że NATO jest niezbędną instytucją (neoliberalny instytucjonalizm) oraz ukazujące znaczenia tożsamości i wartości w rozwoju NATO jako wspólnoty bezpieczeństwa (konstruktywizm społeczny). Teorie te posłużą do oceny przyszłości NATO w kontekście międzynarodowej strategii Joe Bidena mającej na celu utrzymanie dominującej roli USA w skali globalnej w sytuacji wyłaniania się świata poamerykańskiego, czego wyrazem jest dyskusja o kryzysie liberalnego porządku międzynarodowego.

PANEL FB3

Pomoc rozwojowa: aspekty polityczne, gospodarcze, militarne i społeczne

Moderator: dr hab. Małgorzata Zajączkowska, prof. SGH

Dyskutant: dr Anna Patecka-Frauenhelder

Sala: A.2.04

dr Monika Krukowska (Szkola Główna Handlowa)

Polityka pomocowa ChRL w Afryce - nowe wyzwania

Chiny aktywnie współpracują z wieloma państwami Afryki, rozwijając handel, inwestycje oraz angażując się w pomoc rozwojową m.in. w sektorze transportowym, energetycznym, edukacyjnym, humanitarnym czy medycznym. Pomoc Chin przyczynia się zarówno do rozwoju gospodarczego państw partnerskich, walki z ubóstwem, ale też może mieć negatywne skutki choćby w postaci rosnącego zadłużenia zagranicznego. Zaangażowanie Chin w Afryce wzrosło w czasie pandemii COVID-19, przybierając nowe formy współpracy. Z uwagi na specyfikę chińskiej pomocy rozwojowej, m.in. stosowanie pomocy wiązanej, współpraca dwustronna często podlega krytyce międzynarodowej.

dr hab. Joanna Modrzejewska-Leśniewska, prof. SGH (Szkola Główna Handlowa)

Unijna pomoc rozwojowa dla krajów rozwijających się. Przypadek Afganistanu

Przez ostatnie lata patrzono na Afganistan przede wszystkim przez pryzmat działań militarnych i w nich upatrywano przyczyn niepowodzeń. Warto jednak spojrzeć na pomocową działalność w Afganistanie różnych państw i organizacji międzynarodowych, w tym Unii Europejskiej. Analizując dotychczasową aktywność UE w tym kraju wskazane jest także poszukać możliwości działania w zmieniającej się sytuacji wewnętrznej Afganistanu.

dr Mateusz Smolaga (Uniwersytet Szczeciński)

Funkcje i role Oficjalnej Pomocy Rozwojowej

Instrument oddziaływania państwa, jakim jest Oficjalna Pomoc Rozwojowa (ODA), ma wiele zastosowań. Można wśród nich wyróżnić zarówno funkcje społeczno-gospodarcze oraz funkcje polityczne. Kierując się tym tropem i różnymi wycinkowymi obserwacjami odnośnie celów wsparcia można zidentyfikować i uszeregować liczne funkcje pomocy. Aby zaprezentować możliwości wielorakiego interpretowania ODA, z uwzględnieniem różnych wizji rzeczywistości międzynarodowej, warto przyjrzeć się pełnionym przez instrument pomocowy rolom z trzech perspektyw: donatora, beneficjenta oraz samego systemu. Przeprowadzenie takiego działania ukazuje wysoki stopień skomplikowania i wielokontekstowości wsparcia rozwojowego. Celem wystąpienia jest wykorzystanie danych udostępnianych przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) do zilustrowania mnogości funkcji i ról jakie pełni ODA dla aktorów międzynarodowych. Weryfikacji poddany zostanie pogląd, że wspomniany pluralizm jest nie tylko atutem instrumentu pomocowego, ale bywa także pewnym obciążeniem dla jego postrzegania.

dr Katarzyna Zalas-Kamińska (Uniwersytet Wrocławski)

Polska w systemie międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju w świetle nowego planu wieloletniego „Solidarność dla rozwoju”

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników analizy polskiej wizji współpracy rozwojowej w perspektywie 2021-2030, przedstawionej w nowym planie wieloletnim „Solidarność dla rozwoju”. Dotyczy ona zarówno planowanych działań Warszawy w ramach pomocy dwustronnej, jak i jej udziału w szerokim wsparciu wielostronnym, co - w obu przypadkach - przekłada się na koncepcję propozycji usprawnienia całego systemu międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju, tak by stał się on bardziej skuteczny i w większym stopniu odpowiadał na potrzeby świata rozwijającego się. Podmioty zajmujące się pomocą rozwojową są zgodne co do konieczności ich szerokiego współdziałania jako podstawowego warunku wypełnienia zobowiązań przyjętych w Agendzie 2030, a dotyczących osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju. Pytanie, jak w tej perspektywie odnajduje się Polska, uznająca program Polska Pomoc za element realizacji globalnej odpowiedzialności za świat i wyraz międzynarodowej solidarności, ale też sposób na realizację kierunków swojej polityki zagranicznej i zobowiązań wynikających z przyjętych deklaracji międzynarodowych.

prof. dr hab. Katarzyna Żukrowska (Szkoła Główna Handlowa)

Wyzwania w polityce pomocowej UE

UE jest największym podmiotem w stosunkach międzynarodowych pod względem wartości transferów pomocowych. Zmieniły się warunki finansowania budżetu. Zmieniają się też potrzeby państw korzystających z pomocy. Referat omawia zmiany i pokazuje zastosowane rozwiązania.

PANEL FB4

Studia nad sekurytyzacją

Moderator: dr Łukasz Fijałkowski

Dyskutant: prof. dr hab. Marek Pietras

Sala: A.2.05

dr Łukasz Fijałkowski (Uniwersytet Wrocławski)

Nieudana sekurytyzacja. Porażka w procesie ustanawiania zagrożeń dla bezpieczeństwa

Teoria sekurytyzacji, wprowadzona do obszaru studiów nad bezpieczeństwem przez szkołę kopenhaską, na przestrzeni dwóch ostatnich dekad stała się jednym z ważniejszych podejść analitycznych w obrębie badań nad bezpieczeństwem międzynarodowym. Kolejni badacze, w ramach rozwijających się studiów nad sekurytyzacją, uzupełniają, modyfikują i poddają krytyce pierwotne podejście wypracowane przede wszystkim przez Ole Wævera. Przy czym zauważalne jest, iż w porównaniu do lat 90. XX wieku, kiedy to przypadki sekurytyzacji można było traktować jako sytuacje wyjątkowe, to obecnie można często paradoksalnie mówić o „spowszednieniu” sytuacji nadzwyczajnych. Może to z jednej strony sprzyjać instytucjonalizacji konkretnych przypadków sekurytyzacji, a z drugiej do traktowania samej procedury jako „standardowego” instrumentu sprzyjającego w sankcjonowaniu określonych

sposobów działania politycznego. Stąd w obrębie zainteresowań badaczy sekurytyzacji znajdują się w znaczącym stopniu przypadki procesu sekurytyzacji zakończone sukcesem. Przy czym w samej teorii, jak i w praktyce sekurytyzacji, nie mamy do czynienia z gwarancją sukcesu. W tym wypadku interesującym zagadnieniem jest sytuacja, gdy nie udaje się zsekurytyzować danego problemu. Celem referatu jest zatem omówienie teoretycznych aspektów tego zagadnienia (nieudana sekurytyzacja) w oparciu o przykłady z obszaru bieżącej problematyki bezpieczeństwa międzynarodowego.

dr Maciej Stępka (Uniwersytet Jagielloński)

„Splątany” charakter sekurytyzacji a rola logik bezpieczeństwa

Studia nad procesami sekurytyzacyjnymi stały się aktualnie jednym z najbardziej dynamicznych obszarów badań nad bezpieczeństwem i stosunkami międzynarodowymi. Budując na założeniach Szkoły Kopenhaskiej, szereg badaczy i badaczek zaproponowało alternatywne podejścia teoretyczne, kontestując lub ulepszając oryginalne tezy związane z intersubiektywnym konstruowaniem bezpieczeństwa. Niniejsze wystąpienie wpisuje się w aktualną dyskusję nad przyszłością teorii sekurytyzacyjnej i ma na celu zaprezentowanie podejścia analitycznego opartego na koncepcji „splątanego” charakteru sekurytyzacji (ang. tangled securitization). W tym przypadku konstruowanie bezpieczeństwa postrzegane jest jako proces, uwikłany w szereg logik bezpieczeństwa (np. stan nadzwyczajny, ryzyko, humanitaryzm, rezyliencja), które często współistnieją i przenikają się w „ruchach sekurytyzacyjnych” (ang. securitizing moves), w różnym stopniu kształtując dyskursy i praktyki bezpieczeństwa. W rezultacie sekurytyzacja nie przebiega wedle jednego ustalonego z góry wektora i logiki, tak jak jest to proponowane chociażby w Szkole Kopenhaskiej, ale jest odzwierciedlaniem różnych interpretacji i przesłanek, promowanych przez poszczególnych aktorów sekurytyzacyjnych, zagnieżdżonych w konkretnym kontekście społecznym i politycznym. Przedstawiana dyskusja teoretyczna zostanie zilustrowana krótkim opisem wykorzystania tego typu podejścia do analizy praktyk procesów sekurytyzacyjnych na poziomie UE, wykorzystując „kryzys migracyjny” jako studium przypadku.

dr Artur Skorek (Uniwersytet Jagielloński)

Inertia of behavioral patterns: How to introduce realism to constructivist security studies

The presentation aims at advancing a theoretical debate on the ontological security and securitization as well as interdependence between them and the classic security. Therefore, its main goal is explaining the interrelation between ‘classic’ military threats and identity threats. The theory of securitization created by Buzan, Wæver and de Wilde is ambiguous in its relation to the social constructivist and realist characteristics. This leaves the possibility of classic military security factors playing the major role in constructing a threat perspective of states. Namely, some issues might be presented in the public debate as security threats because of the ‘classic realist’ reasons. Once the issue is securitized, its functioning as a threat is not based only on these realist reasons, it gains autonomy as a social construct. The initial suggestion is that the transformation of a state's identity is predicated by the change in the security environment defined in a classic military and/or quasi-military dimension. An identity and threat perceptions, once created, gain autonomy as independent factors shaping state policies (inertia).

PANEL FB5

Unia Europejska, a dynamika zmian politycznych i społecznych we współczesnych stosunkach międzynarodowych

Moderator: dr hab. Joanna Starzyk-Sulejewska

Dyskutant: dr hab. Olga Barbarska

Sala: A.2.06

dr hab. Danuta Kabat-Rudnicka, prof. UEK (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)

Unia Europejska jako wspólnota bezpieczeństwa na tle przemian wywołanych pandemią

W zależności od przyjmowanego punktu widzenia, Unia Europejska definiowana jest jako organizacja międzynarodowa, lub też struktura kwazi-państwowa, i.e. szczególny rodzaj polityki będącej obok tradycyjnych aktorów, nowym uczestnikiem stosunków międzynarodowych. Unia Europejska definiowana jest także jako wspólnota wartości, jako licząca się siła normatywna, wspólnota kulturowa i polityczna, przede wszystkim jednak jako wspólnota bezpieczeństwa. To wspólnocie bezpieczeństwa zawdzięczamy najdłuższy w dziejach nowoczesnej Europy okres pokoju rzutujący na sytuację międzynarodową. Nowoczesna koncepcja wspólnoty bezpieczeństwa jako konstrukt teoretyczny powstała za sprawą Karla W. Deutscha i innych uczonych w okresie kształtowania się Wspólnot Europejskich. Dziś wymaga dekonstrukcji i dopasowania do nowych uwarunkowań spowodowanych z jednej strony zmieniającym się porządkiem międzynarodowym, a z drugiej niekontrolowanymi i niepożądanymi skutkami procesów globalizacyjnych i zmian powstałych w wyniku degradacji środowiska naturalnego. Wszystkie te uwarunkowania wpływają na obraz Unii Europejskiej jako wspólnoty bezpieczeństwa i implikują pytania jak w obliczu zmian i nowych zagrożeń winna się przekształcić aby mogła nadal utrzymać swój główny walor jakim jest trwanie jako wspólnoty ponadnarodowej gwarantującej bezpieczeństwo państwom i narodom. W tym kontekście istotne znaczenie ma odpowiedź na pytanie jak dalece obecny kryzys wywołany covid 19 wpłynął na inne, tj. miękkie wymiary bezpieczeństwa Unii.

dr hab. Beata Piskorska, prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski)

Wpływ współczesnych zmian politycznych i w obszarze bezpieczeństwa dla strategii Unii Europejskiej

Rok 2020 i 2021 był pełen wyzwań dla integracji europejskiej. Unię Europejską opuściła Wielka Brytania, wybuch pandemii Covid-19 i wprowadzenie restrykcji sanitarnych doprowadziły do kryzysu gospodarczego w państwach członkowskich, Stany Zjednoczone i ich europejscy sojusznicy wycofali się po 20 latach obecności w Afganistanie, Rosja prowadzi działania hybrydowe na wschodniej granicy Polski (casus uchodźców z Afganistanu na granicy polsko-białoruskiej) czemu towarzyszyło przeprowadzenie największych manewrów wojskowych rosyjsko-białoruskich tuż za wschodnią granicą Polski/UE. Wydarzenia te naruszają polityczną i gospodarczą stabilność Europy wymuszając na Unii Europejskiej redefinicję celów i strategii na najbliższe lata. Celem wystąpienia jest odpowiedź na pytania: Jaka istnieje droga dalszego rozwoju Unii Europejskiej w kontekście jej ambicji geopolitycznych? W jaki sposób zredefiniować unijną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa? Czy państwa członkowskie UE są w stanie solidarnie stawić czoła tym wyzwaniom? W jaki

sposób UE może lepiej zadbać o bezpieczeństwo jej państw członkowskich? Czy europejska autonomia strategiczna/Strategic Compass ma szanse na realizację?

dr hab. Kamil Zajączkowski (Uniwersytet Warszawski)

Operacje wojskowe UE - krytyczna analiza w ujęciu teorii realizmu

Problemem badawczym niniejszego referatu jest przedstawienie istoty i znaczenia operacji wojskowych UE w polityce zagranicznej UE, i szerzej jako jednego z instrumentów w działalności zewnętrznej UE w całym wachlarzu środków jakie są w dyspozycji UE w tym zakresie. Konsekwencją wyboru niniejszego problemu jest konieczność odpowiedzi na następujące pytania badawcze: - w jaki sposób (i czy w ogóle) operacje wojskowe UE wpływają na rozwój UE jako security actor; - jakie są główne słabości operacji wojskowych UE i jaka jest ich przyszłość jako jednego z instrumentów w polityce zagranicznej UE. Uwzględniając powyższe pytania sformułowałem następującą hipotezę: Sam fakt realizowania przez UE wojskowych misji reagowania kryzysowego nie jest tożsamy z tym, że UE ewoluuje w kierunku mocarstwa wojskowego (nie ma takich planów i zamiarów). Należy te operacje postrzegać wyłącznie jako jeden z instrumentów w szerokiej palecie środków w działaniach zewnętrznych UE. Jednocześnie nie należy tych operacji oceniać jako mało znaczące i przynoszące tylko i wyłącznie prestiż (teza formułowana przez C. Gegout).

dr hab. Olga Barburska (Uniwersytet Warszawski)

Główne wyzwania stojące przed Unią Europejską jako uczestnikiem stosunków międzynarodowych

Referat zawiera rozważania o charakterze ogólnym i wprowadzającym, w ramach których podjęta jest próba nie tyle dogłębnej analizy, co zidentyfikowania oraz zaprezentowania zasadniczych wyzwań stojących przed Unią Europejską jako uczestnikiem stosunków międzynarodowych. Zastosowane w referacie ujęcie przewiduje podział tych wyzwań na dwie zasadnicze kategorie. Jedna obejmowałaby problemy odnoszące się do UE jako całości, które można by określić jako „kryzysy Unii Europejskiej”. Chodzi tu przede wszystkim o głęboki kryzys tożsamości unijnej oraz wiążącą się z tym konieczność ostatecznego wypracowania własnego modelu ustrojowego, co pozwoliłoby także na bardziej skuteczne funkcjonowanie UE na arenie globalnej. Druga kategoria wyzwań obejmowałaby wybrane problemy płynące głównie z jej otoczenia międzynarodowego, które z kolei można określić jako „kryzysy w Unii Europejskiej”. Obejmują one całą szeroką gamę problemów mających krótszą lub dłuższą historię, takich jak pandemia COVID-19, brexit, problem uchodźców, transformacja ekologiczna, zagrożenie terroryzmem i konfliktami w sąsiedztwie UE itd. Referat kończy się konkluzją wprawdzie dosyć oczywistą, ale wymagającą stałego podkreślania, która stwierdza, że problemy mieszczące się w zakresie obydwu powyższych kategorii ściśle wiążą się ze sobą i zarazem wzajemnie warunkują. Wymagają zatem nie łatwych i cząstkowych, ale ambitnie kompleksowych rozwiązań.

PANEL FC1

Zmiana przestrzeni geostrategicznej Bliskiego Wschodu I

Moderator: dr Kinga Smoleń

Dyskutant: dr hab. Jarosław Jarząbek

Sala: A.2.02

dr hab. Jarosław Jarząbek (Uniwersytet Wrocławski)

Izrael i państwa subregionu Zatoki Perskiej - przekształcenie architektury bezpieczeństwa Bliskowschodniego Regionalnego Kompleksu Bezpieczeństwa

Celem referatu jest wykorzystanie teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa do wyjaśnienia, w jaki sposób zmiany w stosunkach pomiędzy Izraelem z państwami subregionu Zatoki Perskiej przekształcają architekturę bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie. W oryginalnej wersji teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa wrogość pomiędzy Izraelem a państwami arabskimi uznawana była za jedną z głównych osi konfliktu na Bliskim Wschodzie, przesądzającą o uznaniu tego regionu za trwałą formację konfliktową. Tymczasem zawarte w 2020 roku porozumienia o nawiązaniu stosunków dyplomatycznych oraz współpracy pomiędzy Izraelem a Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi i Bahrajnem są sygnałem poważnych zmian zachodzących w architekturze bezpieczeństwa regionalnego na Bliskim Wschodzie. Same te porozumienia są jednak nie tyle przyczyną owych zmian, co raczej potwierdzeniem i widocznym skutkiem pewnego, trwającego już od dłuższego czasu, procesu ewolucyjnej zmiany wzorców przyjaźni i wrogości na Bliskim Wschodzie. W niniejszym referacie autor przedstawi zarówno przyczyny zachodzących zmian jak i możliwe dalsze ich konsekwencje.

dr Wojciech Grabowski (Uniwersytet Gdański)

Wpływ COVID na politykę zagraniczną państw arabskich Zatoki Perskiej

Covid może stanowić zarówno szansę, jak również i zagrożenie dla stosunków między państwami, mogąc prowadzić do ich intensyfikacji lub zahamowania, te z kolei do pogłębionej współpracy lub dalszej rywalizacji. Tak właśnie było w Zatoce Perskiej, w której wirus z jednej strony doprowadził do powrotu do/zacieśnienia współpracy między państwami wewnątrz subregionu oraz poza jego granicami (Arabia Saudyjska-Katar, ZEA; ZEA-Iran, Bahrajn, Chiny; Iran-Chiny) ale także uwypatnił nowe zagrożenia (spór ZEA-KAS, Chiny-USA w ZP). W relacjach tych dominowała dyplomacja humanitarna, wsparcie finansowe i medyczne, zaangażowanie w nowe projekty gospodarcze, pogłębiając relacje państw Zatoki Perskiej z Chinami, a rozluźniając ze Stanami Zjednoczonymi. Celem prezentacji jest ukazanie wpływu wirusa Covid jako czynnika zmiany warunkowanego zmiennymi niezależnymi i opartego na zależności przyczynowo-skutkowej. Dla realizacji tego celu autor odwoła się do instrumentów i uwarunkowań polityki zagranicznej państwa. Na potrzeby wystąpienia postawiono hipotezę, która zakłada, że wirus Covid w stosunkach międzynarodowych pełni funkcję zmiennej zależnej prowadząc do układu wygrany-przegrany, a tym samym zwiększenia lub osłabienia pozycji państw w stosunkach międzynarodowych.

dr Katarzyna Jędrzejczyk-Kuliniak (Uniwersytet Wrocławski)

Narracja strategiczna tzw. Państwa Islamskiego. Analiza wstępna

Wydarzenia kilku ostatnich lat na Bliskim Wschodzie, ale również w świecie zachodnim zostały naznaczone aktywnością ugrupowania, które w 2014 roku ogłosiło się kalifatem i

jedynym prawdziwym państwem islamskim, mogącym na nowo połączyć rozproszoną ummę muzułmańską i przywrócić świetność z czasów złotego wieku islamu. W szczytowym momencie, ISIS zdołało opanować około 40% Iraku i 60% Syrii. Przyciągnęło też do swoich szeregów tysiące zagranicznych bojowników z wielu krajów. Narracja ISIS skupiała się nie na indywidualnym dżihadzie, lecz na projekcie budowania państwa, które bazowało na wspólnocie religijnej. Podstawowym celem wystąpienia jest zbadanie, w jaki sposób organizacja terrorystyczna, mieniąca się państwem definiowała samą siebie, przy wykorzystaniu narracji strategicznej, rozumianej jako sposób „konstruowania przez podmioty polityczne wspólnego znaczenia przeszłości, teraźniejszości i przyszłości polityki międzynarodowej w celu kształtowania zachowań podmiotów krajowych i międzynarodowych” (Miskimmon, O’Loughlin, Roselle, 2015). Głównymi elementami tak rozumianej narracji strategicznej jest nowa wizja porządku światowego (dar al islam i dar al harb), przekonanie o wyjątkowości kalifatu jako zwornika świata wiernych (globalna umma), co związane jest z kolejnym komponentem syndromem wroga, dzieleniem na „my”-„oni” oraz nieustanne zagrożeniem, gdyż „Islam jest atakowany”. Przekłada się to na określone działania, z uwzględnieniem przemocy jako środek do realizacji wizji świata. Zrozumienie sposobu kształtowania i budowania narracji jest kluczowe, aby zrozumieć strategiczne cele tej organizacji terrorystycznej.

dr hab. Marcin Szydzisz (Uniwersytet Wrocławski)

Izrael - nowa rola w przestrzeni geostrategicznej Bliskiego Wschodu?

Izrael zawsze był postrzegany jako intruz na Bliskim Wschodzie. Rodzi się pytanie, czy zawarcie układów pokojowych najpierw z Egiptem, później Jordanią, a ostatnio także tak zwanych Porozumień Abrahamowych zmienia pozycję Izraela w regionie. To jest podstawowe pytanie badawcze jakie stawiam w swoim wystąpieniu.

mgr Marcin Krzyżanowski (Uniwersytet Jagielloński)

Emirat de facto, parias de iure? Rząd talibów w przestrzeni międzynarodowej

Upadek Afganistanu i przejście w kraju władzy przez talibów oznaczała w pierwszej kolejności porażkę NATO i USA, katastrofę gospodarczą i humanitarną a w sferze politycznej poważne wyzwanie dla stosunków międzynarodowych w regionie Bliskiego Wschodu i Azji Centralnej. W dalszej kolejności przed wyzwaniem stanęły organizacje międzynarodowe, których członkiem był/jest(?) Afganistan. Proponowany artykuł jest próbą opisu bieżącej sytuacji oraz odpowiedzi na pytanie o kierunki rozwoju sytuacji. Pierwsza część artykułu opisuje stan faktyczny kwestii władzy politycznej nad Afganistanem i jego organami reprezentatywnymi- w szczególności MSZ, ambasadami i przedstawicielstwami w organizacjach międzynarodowych. Część druga referuje faktyczny stan relacji Afganistanu z krajami sąsiednimi oraz najważniejszymi graczami regionalnymi. Część trzecia skupia się na postawie organizacji międzynarodowych wobec nowego tworu politycznego, jaki jest Islamski Emirat Afganistanu. Zwieńczeniem artykułu jest zwarte podsumowanie wraz prognozą na przyszłość opartą zarówno na analizie sytuacji bieżącej, jak i analizie historycznej miejsca w międzynarodowym systemie, jakie zajmował w latach 1996-2001 I Emirat.

PANEL FC2

Zmiana technologiczna a stosunki międzynarodowe

Moderator: dr hab. Bartosz Michalski, prof. UWr.

Dyskutant: dr Monika Szkarłat

Sala: A.2.03

dr Anna Moraczewska (UMCS)

Technologiczny foresight w planowaniu bezpieczeństwa granic Unii Europejskiej

Różne wizje przyszłości oraz światowe trendy wywołują różne reakcje rządów wobec ich systemów bezpieczeństwa. Perspektywa intensywnych migracji ludności spowodowanych zmianami klimatycznymi, deficytem wody, konfliktami i wzrostem liczby ludności skłania państwa między innymi do wcześniejszego dostosowania środków bezpieczeństwa na ich granicach. Dynamiczny rozwój technologii stał się przedmiotem dużego zainteresowania rządów celem coraz większego ich wykorzystywania w kontroli i nadzorze granic. Rządy oraz producenci nowych technologii starają się przewidywać i lepiej rozumieć przyszłość i mogą znajdować coraz więcej wspólnych punktów zainteresowania. Głównym celem mojej prezentacji będzie omówienie jednej z przyszłościowych analiz technologii – technologii foresight odnosząc ją do systemu bezpieczeństwa granic. Analiza ta ma na celu zidentyfikowanie przyszłego rozwoju technologii i jego interakcji ze społeczeństwem i polityką państwa. Pozwala także na analizę różnych skutków zastosowania nowych technologii na społeczeństwo, środowisko i gospodarkę. Odniesieniem empirycznym będą działania podejmowane przez Frontex we współpracy z przedsiębiorstwami mające na celu zastosowanie nowych systemów kontroli i nadzoru na zewnętrznych granicach UE.

dr hab. Bartosz Michalski, prof. UWr. (Uniwersytet Wrocławski)

Zmiana technologiczna jako wymiar bezpieczeństwa ekonomicznego państw Grupy Wyszehradzkiej

Pozycja międzynarodowa i bezpieczeństwo ekonomiczne państw zależą od czynników technologicznych. W artykule badaniem porównawczym objęto handel Grupy Wyszehradzkiej, by określić kierunki zmiany technologicznej, wyrażające się w strukturze ich eksportu, ich prawdopodobne przyczyny i konsekwencje. Problem badawczy osadzono w interdyscyplinarnej perspektywie metodologicznej, łączącej krytyczne studia nad bezpieczeństwem, międzynarodową ekonomię polityczną, ekonomię międzynarodową oraz nowe zarządzanie publiczne. Uzyskane wyniki wskazują na cechy gospodarek V4 typowe dla kapitalizmu zależnego oraz potwierdzają strukturalne wyzwanie w postaci zagranicznego przywództwa technologicznego.

dr Grzegorz Gil (UMCS)

Subversion and power politics in the 21st century

In the 21st century, foreign subversion offers a covert method of power politics and statecraft. It reflects how the use of force has been accommodating to the rules of the international order, where an open war is a delict. Moreover, given that the general public's tolerance for casualties has been dropping since the end of the cold war, such subversion may be an affordable political risk. Modern subversive activity is of an indirect and ambiguous

character. As external, open and direct control of foreign governments featured cold war politics, subversion amounted to political penetration in security studies. The observed recurrence of subversion in the 21st century constitutes an element of the grand strategy of world powers. They aim at creating and maintaining conditions between weakness and failure. This accounts for the exploitation of vulnerabilities, which heavily involves technology and cyberspace.

The author introduces subversion as a term in security studies and starts from a theoretical approach (subversion as outsourcing) to later expose the complexity and exercise of subversion in the post-cold war order. Its geography now encompasses parts of Eastern Europe (Ukraine and Donbas), the Caucasus (Georgia), the Middle East (Yemen), and South Asia (Afghanistan), and East Asia, with China as a new subject of foreign subversion. Summing up, subversion devalues the significance of peace understood exclusively in formal terms as a lack of war.

dr hab. Łukasz Wordliczek (Uniwersytet Jagielloński)

Comparative Agendas Project: (nowe?) dane dla badań porównawczych

Comparative Agendas Project (CAP) jest przedsięwzięciem umożliwiającym zainteresowanym bezpłatny dostęp do danych opisujących istotne wymiary działań politycznych. Dane są dostępne zarówno w odpowiednim horyzoncie czasowym, jak i przestrzennym. Obecnie projekt gromadzi wybrane dane dla kilkunastu krajów, a także dla stanów Floryda i Pensylwania oraz dla Unii Europejskiej. Polska wciąż pozostaje tutaj symboliczną białą plamą. Atrakcyjność CAP wynika co najmniej z trzech powodów: (1) obszerności zebranych danych, (2) łatwości dostępu (bez embarga i online) oraz (3) prób systematyzacji danych w ramach ujednoliconego systemu kodowania, który obejmuje 21 kategorii głównych oraz ponad 220 kategorii szczegółowych odpowiadających obszarom aktywności danego państwa w polityce publicznej. Dzięki powyższemu, dane CAP umożliwiają monitorowanie procesów politycznych poprzez analizę działań różnorodnych aktorów. Przejawy takiej aktywności obejmują m.in.: debaty parlamentarne, przemówienia, przesłuchania przed komisjami parlamentarnymi, inicjatywy ustawodawcze, uchwalone akty prawne, wyniki głosowań oraz orzeczenia sądowe. Bazę danych uzupełniają także dane odzwierciedlające wyniki badań opinii publicznej, czy też przekaz medialny. W tym kontekście, za modelowy może służyć pierwotny projekt obejmujący dane dla Stanów Zjednoczonych. Wobec powyższego, referat omawia prace prowadzone w ramach polskiego oddziału CAP. W szczególności celem wystąpienia jest przedyskutowanie możliwości wykorzystania metod uczenia maszynowego do klasyfikacji danych – w szczególności identyfikacji i segmentacji tematów z zakresu przetwarzania języka naturalnego.

PANEL FC3

Kontynuacja i zmiany na obszarze globalnego Południa

Moderator: dr Mateusz Smolaga

Dyskutant: dr hab. Hanna Dumala, prof. UMCS

Sala: A.2.04

dr Mateusz Smolaga (Uniwersytet Szczeciński)

Kontynuacja i zmiana w tendencjach procesów rozwojowych globalnego Południa

Celem wystąpienia jest analiza wybranych danych odnośnie potencjału społeczno-gospodarczego państw globalnego Południa (na użytek tej analizy kształt bloku Południa wyznaczany jest poprzez przynależność do grupy „G77 i Chiny”). W rezultacie będziemy mogli odpowiedzieć na następujące pytania: W jakim stopniu możemy mówić o dynamicznej przemianie państw Południa na przestrzeni ostatnich dekad? W jakich obszarach kraje rozwijające się mierzą się ze spowolnieniem przekształceń, a może nawet stagnacją? Podczas prezentacji wzięte pod uwagę zostaną wskaźniki odnośnie m.in.: społecznego rozwoju (HDI), odsetka ludności żyjącej poniżej międzynarodowego progu ubóstwa, udziału w Produkcie Światowym Brutto, przekazu Zagranicznych Inwestycji Bezpośrednich oraz transferu Oficjalnej Pomocy Rozwojowej. Ważnym aspektem w tych rozważaniach będzie ocena, która wskaże na ile zidentyfikowane trendy dotyczą tylko największych krajów rozwijających się (np. tych, które uczestniczą w pracach G20), a na ile są współtworzone przez cały blok globalnego Południa.

dr hab. Wiesław Lizak (Uniwersytet Warszawski)

Pozimnowojenna ewolucja regionalnych mechanizmów współpracy w Afryce

Koniec zimnej wojny, odejście od klientelistycznego modelu relacji z pozaregionalnymi mocarstwami oraz zmiany porządku międzynarodowego wywołane globalizacją stworzyły w Afryce warunki dla zmiany regionalnych mechanizmów współpracy. Świadomość wynikających z tych zmian zagrożeń dla pozycji międzynarodowej państw regionu doprowadziła do podjęcia szeregu decyzji o istotnej przebudowie instytucji i mechanizmów w ramach regionalnego systemu. W efekcie zainicjowano proces integracji subregionalnej i regionalnej (Afrykańska Wspólnota Gospodarcza), stworzono mechanizm reagowania kryzysowego w regionie (Mechanizm Prewencji, Opanowywania i Rozwiązywania Konfliktów, zastąpiony w 2003/2004 przez Radę Pokoju i Bezpieczeństwa i współpracujące z nią instytucje w ramach Afrykańskiej Architektury Bezpieczeństwa), wreszcie dokonano reformy instytucji panafrkańskich poprzez powołanie do życia Unii Afrykańskiej. Te nowe instytucje napotykają jednak szereg barier w swoim działaniu, a wiele elementów regionalnego systemu, które negatywnie wpływały na zdolność państw do współpracy w okresie zimnej wojny, w dalszym ciągu istnieje bądź odradza się grożąc pogłębieniem dysfunkcyjności systemu.

dr Anna Patecka-Frauenfelder (Uniwersytet Łódzki)

Niemiecka współpraca na rzecz rozwoju w krajach Ameryki Łacińskiej na przykładzie Kolumbii.

Niemcy należą do grupy najaktywniejszych państw świadczących pomoc rozwojową. Celem referatu będzie analiza wpływu niemieckiej polityki na Rzecznictwo Rozwoju w krajach Ameryki Łacińskiej na przykładzie Kolumbii. Kraj ten był zgodnie z najnowszym raportem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OBWE) największym beneficjentem niemieckiej pomocy rozwojowej wśród krajów latynoamerykańskich. W analizie zostaną uwzględnione narzędzia niemieckiej polityki rozwojowej, problemy z jej implementacją i jej wpływ na kształtowanie i wspieranie przemian w pokonfliktowym etapie procesu pokojowego.

PANEL FC4

Philosophies in IR-in search for a metatheoretical synthesis

Moderator: dr Maciej Herbut

Dyskutant: dr Adrian Szumowski

Sala: A.2.05

dr Maciej Herbut, dr hab. Andrzej Polus, prof. UW. (Uniwersytet Wrocławski) *Confirmation holism as a method of verifying and testing theories in IR*

One of the major problems in International Relations (IR) is that theories are not utilized in the conduct of empirical research. According to many authors this is due to the so-called post-positivist project, that resembles more a loosely patched collection of ideas rather than a coherent programme which has direct impact on the low level of operationalization of theoretical paradigms in the conduct of empirical research. One of the main assumptions of our presentation is that the adaptation of the method of confirmation holism can to some extent remedy this problem.

dr hab. Anna Wojciuk, prof. UW; dr hab. Maciej Górecki, prof. UW (Uniwersytet Warszawski) *Podróżujący Darwin(izm): darwinizm a poszukiwanie przez Chiny II poł. XIX w. nowego miejsca w porządku międzynarodowym*

Chiny II połowy XIX wieku są zagadką dla dużej części badaczy stosunków międzynarodowych. Dotyczy to w szczególności strukturalnych realistów, którzy przekonują, że państwa równoważą niezawodnie zawsze wtedy, gdy równowaga sił zmienia się na ich niekorzyść. Przez sześćdziesiąt lat pomiędzy rokiem 1840 a 1900 Chiny nie podjęły jednak żadnych działań, aby odpowiedzieć na rosnącą potęgę mocarstw zachodnich w regionie. Przyczyną tego mogły być konfucjańskie struktury ideacyjne, w tym radykalnie odmienne do zachodniego rozumienie, jak funkcjonuje porządek międzynarodowy. Początek równoważenia, około roku 1900, zbiega się z przyjęciem radykalnie odmiennych struktur ideacyjnych – darwinizmu. W tym tekście zamierzamy przeanalizować, w jaki sposób chińskie elity zaadoptowały myśl Darwina do warunków Państwa Środka i zaaplikowały ją do stosunków międzynarodowych. Zastosujemy do tego celu koncepcję „podróżującej teorii”, autorstwa Edwarda Saida, z późniejszymi modyfikacjami. Przeanalizujemy, jak darwinizm, mający swe korzenie w Europie, przebył drogę do Chin, jak został przyjęty, a także jakiego rodzaju opór wzbudził. Skupimy się na pojęciach zmiany (i postępu), potęgi, władzy i państwa, zwracając szczególną uwagę na uwarunkowania strukturalne, które charakteryzowały Chiny jako aktora przyjmującego zestaw idei i przekształcającego je pod kątem swoich specyficznych potrzeb.

dr Mateusz Filary-Szczepanik (Akademia Ignatianum w Krakowie)

State's extraction capacity in realist tradition

Thinking along the lines of extraction capability we think about certain quality of the state that empowers it to act using the resources at its disposal is a common theme in realist tradition in IR. Be it the quality of government (Morgenthau 2008 [1948]), ability to extract (Zakaria 1998), mobilize (Schweller 2004), stateness (Blanchard, Ripsman 2008), transmission

belt (Rose 1998, Ripsman, Taliafero, Lobell 2016) – all the above have something to do with the state transforming the raw material (both materialistic and ideational) of its capabilities into power – the ability to shape its outside according to its interests. I will try to answer three research questions: 1) What is the understanding of that category given by the particular realist author? 2) what role does the concept occupy in this thinking/theory? 3) How the notion of extraction as theoretical term present in scrutinized theories differs from the popular metaphor of state as human present in general theories of IR (Filary-Szczepanik 2019)? I will put under scrutiny the classical realist works of Morgenthau (1948), Wolfers (1960) and Aron (1962 [1981]), neorealist writings of Waltz (1979), Gilpin (1981), Krasner (1985) and neoclassical realist variant by Zakaria (1998), Schweller (2004) and Ripsman, Taliafero, Lobell (2016). On the basis of this analysis, I shall compare the meaning and importance attributed to the category both by particular realists and by the different strands of realist tradition of theorising they were parts of. Thus, I will reconstruct the meaning of this category and its place in the structure of ideas composing the realist tradition. The comparison of this idea with the language phenomena of anthropomorphism of the state will in turn enable me to interpret the extraction capability of the state in general terms as a device that theoretically tries to tackle with the problem of collective human agency.

dr hab. Gracjan Cimek, prof. AMW (Akademia Marynarki Wojennej)

W poszukiwaniu adekwatnych teorii i metateorii badania zmian porządku międzynarodowego

Obserwowana zmiana porządku międzynarodowego sprzyja badaniom zaangażowanym i krytycznym; rację ma Immanuel Wallerstein stwierdzając, „że nauka nie jest i nie może być niezaangażowana, ponieważ naukowcy są osadzeni w społeczeństwie i nie mogą wydostać się ze swoich umysłów, tak samo jak nie mogą opuścić swoich ciał”. Całościowy charakter zmian podkreśla również potrzebę badań holistycznych obejmujących momenty geonomiczne, społeczne, geopolityczne i ideologiczne. W nauce o stosunkach międzynarodowych tym kryteriom odpowiadają teorie globalistyczne (marksizm) oraz krytyczne. Mają one również swoje odniesienia metateoretyczne, zazwyczaj odnoszą się do wzorca naukowego realizmu krytycznego. Celem referatu jest po pierwsze ich przybliżenie, a po drugie ukazanie zasadności ich stosowania w badaniach zmian porządku międzynarodowego w XXI wieku.

Artsiom Sidarchuk (University of Milan)

Disciplinary dominance and the problem of self-referentiality: an inquiry into the state of the sociology of IR

This paper presents a critical review of the current state of the disciplinary sociology of IR. It is argued that despite a significant increase in the number and depth of studies preoccupied with the disciplinary dynamics and scholarly inequalities, the subfield is currently in a state of crisis. This fact is exemplified by the case of the conceptual stagnation characterizing the sub-field's theoretical landscape. In particular, the sociology of IR is reluctant about establishing a firm connection with the general field of science studies, instead choosing theoretical autarky and disciplinary self-referentiality. This is evident in the increasing number of works preoccupied with “depicting” the local disciplinary specifics, that while employing various scientometric methods are, nonetheless, guided by concepts and theories that are internal to IR itself. Put differently, the discipline speaks of itself as it was

“the international”, rather than a social institution, field or activity. The cornerstone of this autarky is the sub-field’s “international” view on disciplinary dominance, represented by its conceptualization of disciplinary hegemony. Thus, the paper argues that none of the current conceptualizations of hegemony within the sociology of IR pertains to the disciplinary realm, instead, belonging to different strands of IR theory, ranging from Realism to Constructivism.

PANEL FC5

Zmiana biegunowości regionu Azji i Pacyfiku

Moderator: dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS

Dyskutant: dr hab. Jakub Zajączkowski

Sala: A.2.06

dr Rafał Kwieciński (Uniwersytet Jagielloński)

Główne aspekty kultury strategicznej i „wielkiej strategii” Chin w perspektywie realizmu neoklasycznego

Strategia od wieków kojarzona jest przede wszystkim z siłą militarną. Jednak Basil Liddell Hart stworzył pojęcie „wielkiej strategii” (grand strategy) państwa, która swym zakresem ma obejmować wszystkie najważniejsze cele polityczne państwa. Dzisiaj pojęcie to ma wiele interpretacji, zwłaszcza w odniesieniu do Chin. Ale „wielka strategia” to wciąż przede wszystkim „polityczno-wojskowy łańcuch środków” dla likwidacji zagrożeń (B. Posen). Model tak definiowanej „wielkiej strategii” u wielu badaczy jest dość podobny (B. Posen, N. Kitchen, D. Finkelstein): jej cele to zagrożenia, które należy unieszkodliwić albo odsunąć w określony sposób dzięki posiadanym środkom. Według N. Kitchena (co aprobuje Ripsman, Taliaferro i Lobbel) kultura strategiczna, czy „wielka strategia” mogą być jedną ze zmiennych interweniujących w badaniach prowadzonych z perspektywy realizmu neoklasycznego.

„Wielka strategia” w dużej mierze uwarunkowana jest kulturą strategiczną. Posiada ona kilka istotnych aspektów, które najlepiej określają N. Ripsman, J. Taliaferro i S. Lobbel: zakorzenione ograniczenia w percepcji elit, jej konstrukcja (rekonstrukcja) w czasie na którą wpływają m.in. wydarzenia historyczne i agenda władz, a także dominująca ideologia wpływająca na wolę użycia siły. W sposób szczególny aspekty te widoczne są w kulturze strategicznej Chin, a w rezultacie w jej „wielkiej strategii”. Dwa podstawowe ograniczenia w mentalności chińskich elit, to niechęć do formalnego udziału w wojnie oraz zasada powstrzymania się strony chińskiej od użycia broni nuklearnej jako pierwszej. Chińska „wielka strategia” ma charakter rekonstruowany, zalicza się do niej zarówno maoistowska idea wojny ludowej, jak też tradycja konfucjańska w okresie Chin cesarskich, w których dawano pierwszeństwo środkom niemilitarnym. Dominującą ideologią jest wciąż tzw. model komunizmu z chińskimi cechami charakterystycznymi, w którym istotną rolę odgrywa nacjonalizm. Dominująca ideologia akceptuje użycie siły w obronie takich wartości, jak suwerenność Chin i ich integralność terytorialna. Dotyczy to przyzwolenia na stosowanie przemocy szczególnie w Cieśninie Tajwańskiej, na Morzu Wschodniochińskim, Morzu Południowochińskim oraz na pograniczu chińsko-indyjskim. Mamy zatem ciągłe balansowanie między tradycją konfucjańsko-mencjańską a modelem Parabellum, innymi słowy między środkami niemilitarnymi, a wojskowymi (A. Johnston, A. Scobbel).

dr hab. Karol Żakowski, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

Eroding the „One China” Policy: Japan–Taiwan Relations under the Second Abe Administration

Since normalization of Sino-Japanese relations in 1972, Japan and the Republic of China on Taiwan have maintained unofficial, semi-diplomatic contacts within the framework of “One China” policy. Nevertheless, dialogue and cooperation between Tokyo and Taipei largely intensified under the second Abe administration (2012-2020). This paper examines the reasons behind this change from the perspective of neoclassical realism. It is argued that the shift in Japan’s policy towards Taiwan resulted both from the international determinants and strategic considerations of the Abe cabinet as well as from the personal, ideological, and institutional factors. The policy of containing the rising China pushed Abe towards ameliorating relations with the Republic of China to prevent Taipei from siding with Beijing against Japan over the territorial dispute in the East China Sea. Abe’s ideological leaning, coupled with institutional reforms that strengthened the prime minister’s command over foreign policy making, in turn, acted as a catalyst for further intensification of Japan–Taiwan contacts. In line with neoclassical realism, it is argued that domestic factors (intervening variables) amplified Tokyo’s response to external stimuli, though international determinants also delineated the limits of a rational policy of containing China.

mgr Rafał Ciastoń (Akademia Sztuki Wojennej)

AUKUS- czy nowy blok powstrzyma chińską ekspansję morską?

15 września br. Stany Zjednoczone, Wielka Brytania oraz Australia podpisały porozumienie obronne, wymierzone przeciwko Chinom. Jednym z jego założeń będzie udostępnienie przez dwa pierwsze państwa Australii technologii jądrowej, która posłuży do budowy nuklearnych okrętów podwodnych. Wzmocnienie zdolności morskich Canberry to kolejny krok w kierunku powstrzymywania Chin, Waszyngton potrzebuje bowiem w regionie Indo- Pacyfiku sojuszników, dzięki którym jego pozycja w tym kluczowym dla bezpieczeństwa USA regionie ulegnie wzmocnieniu.

PANEL FD1

Zmiana przestrzeni geostrategicznej Bliskiego Wschodu II

Moderator: dr Kinga Smoleń

Dyskutant: dr hab. Przemysław Osiewicz, prof. UAM

Sala: A.2.02

dr Michał Lipa (Uniwersytet Jagielloński)

Polityka zagraniczna Egiptu wobec Stanów Zjednoczonych i Rosji w kontekście zmieniającego się ładu międzynarodowego. Perspektywa realizmu neoklasycznego

Polityka zagraniczna Egiptu, czyli państwa o średnim potencjale, jakkolwiek kluczowego dla bezpieczeństwa międzynarodowego w regionie Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej (MENA), wydaje się odzwierciedlać przemiany międzynarodowe, jakie obserwujemy w XXI wieku, polegające na odchodzeniu od systemu jednobiegunowego z hegemoniczną pozycją Stanów Zjednoczonych, które od końca lat 70. XX wieku były uważane przez Egipt za strategicznego partnera. Po Arabskiej Wiośnie polityka zagraniczna Egiptu

zaczęła ewoluować w kierunku swoistej "dywersyfikacji" relacji o charakterze strategicznym z graczami globalnymi, w tym Federacją Rosyjską, która coraz wyraźniej zaznacza swoją obecność w regionie MENA (szczególnie widoczną w Syrii i Libii, choć zauważalną także w Egipcie). Można uznać, iż jest to spowodowane właściwym odczytaniem przez Egipt sygnałów, jakie płyną ze środowiska międzynarodowego, które sugerują słabnącą pozycję międzynarodową Stanów Zjednoczonych, przy czym wydaje się, iż uwarunkowania wewnętrzne (m.in. autorytaryzm oraz militaryzacja życia politycznego i gospodarczego) wzmacniają ową "dywersyfikację". Celem referatu jest więc próba wyjaśnienia ewolucji polityki zagranicznej Egiptu (w drugiej dekadzie XXI wieku) z wykorzystaniem zarówno czynników zewnętrznych (z poziomu systemu międzynarodowego), jak i zmiennych interweniujących (z poziomu państwa), na co pozwala realizm neoklasyczny. Chodzi w szczególności o przeanalizowanie roli jednej ze zmiennych interweniujących, tj. „relacje państwo-społeczeństwo” (używając terminologii Ripsmana, Taliaferro i Lobella).

mgr Radosław Sadowski (Szkoła Główna Handlowa)

Strefy wpływów w regionie Zatoki Perskiej - nowy układ sił?

Celem referatu będzie przedstawienie aktualnego układu sił w regionie Zatoki Perskiej oraz wskazanie stref wpływów czołowych aktorów regionalnych. Ewolucja sytuacji regionalnej będzie dotyczyła następujących cezur czasowych: 1970/71 - wycofanie się Wielkiej Brytanii z regionu, 1979 - rewolucja islamska w Iranie, 1980-88 wojna iracko-irańska, 1990 - agresja Iraku na Kuwejt, 2003 - interwencja USA w Iraku, 2011 - Arabska Wiosna, konflikt w Syrii, 2017 - blokada Kataru. Państwami odgrywającym główną rolę w tym regionie są Iran, Turcja (wraz z Katarą) i Arabia Saudyjska (wraz ze Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi) i to im oraz kreowanym przez nie strefami wpływów będzie poświęcony referat.

dr hab. Przemysław Osiewicz, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Turecka Republika Cypru Północnego jako przykład państwa nieuznanego. W stronę polityki faktów dokonanych?

Kwestia cypryjska pozostaje jednym z najdłużej nieuregulowanych sporów międzynarodowych. Od blisko pół wieku faktyczny podział wyspy jest jednym z czynników destabilizujących sytuację w regionie wschodniego Morza Śródziemnego. Okresowo doprowadza do napięć nie tylko pomiędzy członkami obu cypryjskich społeczności, Grekami cypryjskimi i Turkami cypryjskimi, ale także między Grecją i Turcją oraz Turcją i Unią Europejską. Celem niniejszego wystąpienia jest przedstawienie Tureckiej Republiki Cypru Północnego jako przykładu państwa nieuznanego oraz przypisanie jej do właściwego typu państw nieuznawanych. Wybrany przypadek zostanie przeanalizowany na podstawie atrybutów państwa nieuznanego, sformułowanych przez czołową badaczkę tego zagadnienia Ninę Caspersen oraz wybranej typologii państw nieuznawanych. W części empirycznej atrybuty państwa nieuznanego zostaną skonfrontowane z obecną polityką organów wykonawczych TRCP po 2017 roku (fiasko negocjacji dwustronnych).

dr Artur Skorek (UJ)

Evolution of Israel's Ontological Dissonance and the Middle Eastern Peace Process

The main aim of the presentation is to explain the evolution of Israel's engagement in the peace process with the Palestinians through the lenses of the ontological security concept augmented by the inclusion of realist security perspective. It will attempt to identify dominant identities of the Israeli state and explain a dissonance between them. Reformulated ontological security concept and described dissonance of the identities will then be used as analytical tools to explore and explain the evolution of the Israeli foreign policy toward Palestinians.

mgr Ernest Hryhorowicz (Uniwersytet Warszawski)

Wielowymiarowość pojęcia potęgi na przykładzie katarskiego kryzysu dyplomatycznego 2017-2021

W 2017 roku trzy państwa Rady Współpracy Zatoki Perskiej – Arabia Saudyjska, Bahrajn oraz Zjednoczone Emiraty Arabskie – zerwały stosunki dyplomatyczne z Katar. W mniejszym lub większym stopniu kilka kolejnych państw regionu także ograniczyło swoje relacje z tym emiratem. Inicjatorzy tych działań przedstawili listę żądań i uzasadnili swoje decyzje rzekomym wspieraniem przez Katar ugrupowań terrorystycznych i islamistycznych w regionie. Biorąc pod uwagę uwarunkowania geopolityczne i pozycję Kataru w systemie międzynarodowym, rozumianą poprzez klasycznie ujmowaną potęgę, wydawało się, że państwo to nie będzie w stanie oprzeć się presji silniejszych członków Rady. Jednak w styczniu 2021 roku udało się – przynajmniej formalnie – zakończyć spór, a jego strony zdecydowały o wznowieniu stosunków dyplomatycznych, pomimo niespełnienia kluczowych żądań przez emirat.

Katar okazał się znacznie bardziej odporny na presję polityczną i ekonomiczną niż można by przypuszczać. Zdolność do pogłębienia współzależności z Turcją oraz odgrywanie istotnej roli dla polityki Stanów Zjednoczonych w regionie prawdopodobnie umożliwiły temu państwu przetrwanie. Referat będzie miał na celu przybliżenie tego kryzysu dyplomatycznego i wyjaśnienie jego rezultatu poprzez zastosowanie perspektywy kompleksowej współzależności. Pokaże przy tym, jak istotne jest wielowymiarowe rozumienie potęgi w badaniu relacji międzynarodowych w regionie.

PANEL FD2

Zmiana późnowestfalskiego środowiska międzynarodowego

Moderator: dr Adrian Szumowski

Dyskutant: dr Katarzyna Mojska

Sala: A.2.03

prof. dr hab. Mirosław Sułek (Uniwersytet Warszawski)

Rywalizacja geopolityczna głównych mocarstw w perspektywie 2050 r. - dynamika, polaryzacja, stabilność

Przedmiotem referatu jest rywalizacja geopolityczna głównych mocarstw; wynikiem tej rywalizacji są zmiany w międzynarodowym układzie sił. Będzie on przedstawiony dwuetapowo. Pierwszy etap to diagnoza, obejmująca okres od zakończenia zimnej wojny do 2020 r. Etap drugi to prognoza w perspektywie 2050 r. Główna uwaga skupiona jest na dwóch mocarstwach - Stanach Zjednoczonych i Chinach. Autor postara się odpowiedzieć na kilka

pytań: 1) jakie są wyniki dotychczasowej rywalizacji? jaki są prognozowane wyniki tej rywalizacji? jaki system ukształtuje się w przyjętym horyzoncie prognozy w kategoriach biegunowości, eskalacji polityczno-militarnej oraz stabilności. Do oceny międzynarodowego układu sił zostanie wykorzystany autorski model obliczania potęgi państw oraz teoria cyklu siły Charlesa Dorana.

dr hab. prof. UAM. Tomasz Brańka (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza)

Autonomia terytorialna a zasada samostanowienia narodów

Kształtujący się po Zimnej Wojnie układ multilateralny zdaje się wykazywać znacznie mniejszą stabilność i większą podatność społeczności międzynarodowych na konflikty i zakłócenia w równowadze sił (Malendowski, 2000). Analizując źródła konfliktów z lat '90 XX wskazać można m.in. na przyczyny etniczne i religijne oraz te powodowane rozpadem państw wielonarodowych. Obserwować można również przybieranie na sile zjawiska budzenia się świadomości narodowej lub swoistej „świadomości zbiorowej”. Odradzające się partykularyzmy etniczno-kulturowe, podkreślanie swojej tożsamości i potrzeba przetrwania niejako budowały przeciwwagę dla tendencji niwelujących różnice. W tej sytuacji kluczem jest poszukiwanie zatem takich środków, aby te konflikty i spory zostały rozwiązane na drodze pokojowej lub ulegały stopniowej deeskalacji. Do katalogu takich zaliczyć można m.in. autonomię, która może się przyczynić do efektywnego i rzeczywistego wykorzystania zasady samostanowienia narodów. Postawić można zatem tezę, że autonomia terytorialna posiada potencjał łagodzenia konfliktów terytorialno-etnicznych, a tym samym stanowi unikalny przykład realizacji zasady samostanowienia narodów w jej wewnętrznym oraz – potencjalnie – zewnętrznym wymiarze. Wprowadzenie autonomii daje możliwość utrzymania integralności terytorialnej państwa przy równoczesnej realizacji zasady samostanowienia. Obóz przeciwny argumentuje, że wprowadzenie autonomii może prowadzić do osłabienia państwa i przyczynić się do dalszej eskalacji żądań. Kluczowym elementem jest kwestia konfliktu pomiędzy realizacją zasady samostanowienia a zasadą integralności terytorialnej państwa. W tym kontekście ujawnia się także kwestia prawa do jednostronnej decyzji o secesji na podstawie zasady samostanowienia narodów.

dr Łukasz Wszyński (Akademia Marynarki Wojennej)

Marynarka Wojenna RP jako narzędzie polityki państwa wobec zmian kształtu systemu międzynarodowego

Morza i oceany od stuleci stanowiły obszar współpracy i rywalizacji międzynarodowej. Współcześnie są jednym z kluczowych obszarów determinujących handel i transport międzynarodowy, w tym wydobywanie i transportowanie surowców energetycznych. Uwzględniając specyficzną formę prawno-międzynarodową oraz uwarunkowania fizyczno-geograficzne należy także wskazać, że są przestrzenią transmisji celów politycznych, w tym w formie działań dyplomatycznych, ekonomicznych, policyjnych, stabilizacyjnych oraz militarnych. Mając na uwadze przedstawioną skrótowo charakterystykę obszarów morskich oraz obserwowaną dynamikę zmian systemu międzynarodowego można postawić pytanie o wpływ obu czynników na bezpieczeństwo narodowe oraz szerszą pozycję międzynarodową Polski. W swoim wystąpieniu autor przedstawi możliwe scenariusze polityczno-strategiczne

dla Polski oraz wskaże na cechy i sposób postrzegania przestrzeni morskich jako determinantów pozycji międzynarodowej Polski w pierwszej połowie XXI wieku.

PANEL FD4

Wielopoziomowe relacje Unii Europejskiej z Chinami

Moderator: dr hab. Tomasz Kamiński

Dyskutant: dr hab. Agata Ziętek, prof. UMCS

Sala: A.2.05

dr Joanna Ciesielska-Klikowska (Uniwersytet Łódzki)

Wpływ paradyplomacji na politykę zagraniczną Unii Europejskiej

Głównym celem prezentacji jest konceptualizacja wpływu paradyplomacji na politykę zagraniczną UE. Do tej pory nie został on rozpoznany w literaturze naukowej jako potencjalny bodziec mogący ułatwiać bądź utrudniać integrację w obszarze spraw zagranicznych. Tymczasem jest to istotny czynnik - w najbliższym czasie dyplomacja europejska, oprócz zajmowania się różnymi interesami politycznymi państw członkowskich, będzie musiała brać pod uwagę stanowiska władz regionalnych. Z przeprowadzonych badań wynika, że już dziś miasta i regiony działają poprzez kilka mechanizmów: lobbing na arenie międzynarodowej, korzystanie z uprawnień formalnych, wetowanie niekorzystnych decyzji, podejmowanie działań bezpośrednich. Działania te prowadzą one zwykle na terenie swoich krajów, ale coraz częściej także na obszarze UE. W związku z tym przedstawiony zostanie wpływ działań subpaństwowych na politykę zagraniczną UE z dwóch perspektyw. Pierwsza dotyczy wzrostu władzy regionalnej w Europie jako logicznej konsekwencji upodmiotowienia regionów. Koncentruje się na sposobach, w jakie podmioty niższego szczebla wywierają zarówno nieformalny, jak i formalny wpływ na sprawy UE. Druga perspektywa koncentruje się na możliwych sposobach wykorzystania paradyplomatycznych działań miast i regionów w ramach europejskiej polityki zagranicznej, aby skuteczniej realizować jej cele. Ten wątek zostanie zilustrowany istniejącymi i potencjalnymi przykładami działań paradyplomatycznych w relacjach Unia Europejska-Chiny.

mgr Michał Gzik (Uniwersytet Łódzki)

Współpraca polskich miast z Chinami

Miasta europejskie stają się coraz ważniejszymi aktorami na globalnej scenie politycznej, ponieważ posiadają szerokie kompetencje do prowadzenia polityki zagranicznej. Ciekawym przypadkiem jest współpraca miast europejskich z miastami chińskimi, której dynamiczny rozwój można obserwować obecnie. W tego typu relacjach dobrze odnajdują się miasta polskie, których współpraca z Chinami ma coraz donioślejsze znaczenie. Celem referatu będzie przedstawienie subnarodowego wymiaru relacji polsko-chińskich oraz charakterystyka tego fenomenu w odniesieniu do wielopoziomowych relacji pomiędzy tymi dwoma państwami. W pierwszej części prezentacji dokonam krótkiej charakterystyki projektu badawczego, metodologii oraz metod analizy pozyskanych danych. Następnie przedstawię uwarunkowania oraz determinanty współpracy miast polskich z chińskimi. Ponadto umiejscowię działania z zakresu polityki miejskiej w wielopoziomowej strukturze polskiej polityki zagranicznej. Na podstawie powyższego przeanalizuję perspektywy i wyzwania stojące

przez samorządami lokalnymi w celu uczynienia współpracy z Chinami, jak najbardziej efektywną.

W prezentacji omówione zostaną rezultaty przeprowadzonego przeze mnie badania ankietowego dotyczącego współpracy międzynarodowej miast na wszystkich 68 polskich miastach powyżej 50 tysięcy mieszkańców.

dr hab. Ewa Trojnar, prof. UJ (Uniwersytet Jagielloński)

Akademickie formy współpracy polsko-chińskiej na przykładzie studiów nad Chinami

Głównym celem artykułu jest zbadanie zjawiska związanego ze wzrostem zainteresowania Chinami w Polsce na przykładzie kształcenia podyplomowego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany program studiów nad Chinami gromadzi wielu studentów, a zatem podlega ich ocenie, którą można rozumieć przez pryzmat zachowań klienckich. Prezentacja stanowi próbę odpowiedzi na pytanie w jakim zakresie program ten realizuje potrzeby kształcenia o Chinach zgłaszane przez studentów – klientów, oferując dostęp do kompleksowej i zweryfikowanej na poziomie akademickim wiedzy o Chinach oraz możliwość nauki języka chińskiego. Jednocześnie obrazuje korelację pomiędzy studiami a praktyką zawodową, w związku z adaptacją absolwentów na rynku pracy w obszarach dotyczących współpracy Polski z Chinami.

dr hab. Tomasz Kamiński (Uniwersytet Łódzki)

Ukryty potencjał. Współpraca miast europejskich i chińskich

Szybki rozwój stosunków Unii Europejskiej z Chinami nie byłby możliwy bez rosnącej sieci powiązań na wszystkich poziomach: ponadnarodowym, międzypaństwowym i subpaństwowym. Na tym ostatnim wyniki badań pokazują, że miasta w krajach europejskich znacząco zwiększyły liczbę kontaktów z chińskimi odpowiednikami, promując współpracę akademicką i biznesową z ich chińskimi odpowiednikami, przyciągając chińskich inwestorów, studentów i turystów. Aby przeanalizować to zjawisko, przeprowadziliśmy ankietę we wszystkich 750 europejskich miastach o populacji ponad 50 000 obywateli z 27 państw członkowskich. Na podstawie otrzymanych odpowiedzi przygotowaliśmy analizę powiązań europejskich miast współpracujących z chińskimi partnerami, która pozwala nam odpowiedzieć na następujące pytania: 1. Jaki jest zakres i jakie są wzorce współpracy między miastami europejskimi i chińskimi? 2. Jakie są czynniki decydujące o udanej współpracy z Chińczykami? Jaka jest rola instytucjonalizacji (umowy, biura za granicą itp.), wielkości miasta, burmistrzów, partnerów lokalnych (biznes, środowisko akademickie, władze regionalne), rządu krajowego czy wreszcie samej UE? 3. W jakim stopniu dyplomacja miejska jest skoordynowana z polityką regionalną, krajową i europejską wobec Chin?

